

Ala xa Masenyi singe Annabi Samuweli be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila bɔnsɔɛ fu nun firinyie to mini Misira xa konyiya bun ma, Annabi Munsa nan nu findixi e xa yarerati ra. A lu ne e ya ma han e so Kanaan bɔxi ma, Ala naxan laayidixi e be. Na temui e nu birama Annabi Yosuwe fɔxɔ ra. A xa waxati dangi xanbi, Isirayila bɔnsɔɛ birin nu na e xati ma. Kɔnɔ e yaxuie to kata e tɔɔrɔde, Ala naxa «Kiitisaɛ» ramini naxee nu luma e mali ra na waxati xɔrɔxɔɛ bun ma.

Yi temui sɛrɛxɛdube nde nu na Silo, Ala xa saate kankira nu ragatama dennaxe. A bɔɛ nu fanxi, kɔnɔ a xa die mu nu luma Ala xa seriye xa kira xɔn ma alɔ e baba. Na kui Alatala naxa a niya Samuweli xa findi namijɔnmɛ ra Isirayila be, naxan nɔma e ratangade e yaxuie ma. Kɔnɔ jama tan nu wama mange nde xɔn ma naxan nu luxi alɔ jamanɛ gbeteɛ xa mange, naxan findi soori gali xunyi ra.

Nama waxɔnfe mu nu rafanxi Samuweli ma, kɔnɔ Ala naxa tin na ra, a fa Sɔlu ti mange ra Isirayila xun ma. Kɔnɔ a mu bu Sɔlu naxa findi Ala matandila ra. Na kui Samuweli naxa a fala a be a mixi gbete findima ne mange ra a jɔxɔɛ ra.

Dawuda xa taruxui fɔlɔxi na ki ne. Ala naxa Dawuda masen Samuweli be, a xa a rakolon a findima ne Isirayila mange ra Sɔlu dangi xanbi. A segetala temui, Dawuda naxa lu Sɔlu seeti ma,

a a mali fe wuyaxi kui. Kɔnɔ Sɔlu to a kolon a Ala fama mangɛya fide Dawuda nan ma, a naxa fe birin naba alako a xa a faxa. Kɔnɔ Dawuda to findi Ala xa mixi tinxinxi nan na, a mu mangɛ Sɔlu yelevu. A nu xanunteya masenma Sɔlu bɛ, barima a naxɛ Alatala nan a sugandixi mange ra a xa nama xun ma.

Na tinxinyi yati findixi misaali nan na won birin bɛ. Ala to findi ibunadama Marigi ra, a lanma won birin xa bira a xui fɔxɔ ra. Hali dunija mangɛɛ lan e xa na kolon. Ala nɔma mixie findide pama yareratɛ ra, kɔnɔ xa e ba Ala xa kira xɔn ma, e xa fe mu sɔɔneyama. Dawuda findixi Isirayila mange xungbe nan na barima a nu jɛrɛma Ala xa seriyɛ nan xɔn.

Annabi Samuweli to Dawuda ti Isirayila mangɛ ra, a naxa masenyi gbɛtɛ ti naxan tide gbo won bɛ han to lɔxɔɛ. A naxɛ Ala xa mangɛ xungbe fama minide Dawuda bɔnsɔɛ ya ma. Na mixi findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na, naxan ma fe falaxi Inyila Isa kui. Ala xa won mali birafe a xa mangɛya fɔxɔ ra abadan. Amina.

Ala xa Masenyi singe Annabi Samuweli bɛ

Samuweli bari ki

¹ Xɛmɛ nde nu na Ramatayimi taa kui, Sofimu yire, Efirami geya longori, naxan xili Elekana. Efirami bɔnsɔɛ nan nu a ra, fatanfe a benba Sufu, Tohu, nun Elihu ra. Yeroxama xa di nan nu a ra. ² A gine firin nan dɔxɔ: Ani nun Peninna. Peninna nu bara die bari, kɔnɔ di yo mu nu na

Ani tan yi ra. ³ Ne yo ne Elekana nu kelima a xonyi, a siga Silo, a xa Alatala Mange Xungbe batu, a serexe ba a be. Eli xa di firinyie, Xofini nun Finexasi, nan nu na Alatala xa serexedubee ra menni na temui.

⁴ Elekana ne a xa serexe bama, a nu darixi serexe sube nde fi ra a xa gine Peninna nun na xa die ma. ⁵ Kono a nu naxan fima a xa gine Ani tan ma, na gbo boore gbe be. A nu na rabama ne barima Ani nu rafan a ma ki fanyi ra, hali Alatala to mu nu di fe ragiri na ma. ⁶ A siina nu a mayelema temui birin a xa dibaritarepa xa fe ra. ⁷ Ne yo ne, Ani ne tema Alatala batu banxi, a siina Peninna nu a mayelema han a nu tondi a degede, a bonbo wa tun na. ⁸ A xa mori Elekana nu a maxarin, «Munfe ra, i tondima i degede, i nu fa wa? Munfe ra i nimisaxi? N tan mu i wasa dangi di fu ra?»

⁹ Yi biyaasi tan, Elekana xa mixie to ge e degede nun e minde Silo, Ani tan naxa keli e ya ma, a siga Alatala batu banxi. Eli serexedube nu magoroxi naa a xa doxose ma naade fe ma. ¹⁰ Ani bope to mapaaxuxi a ra, a naxa Alatala maxandi yaye gbegbe ra. ¹¹ Na kui a naxa laayidi tongo Alatala be a falafe ra, «Alatala Mange Xungbe, xa i sa i ya ragoro i xa konyi gine xa yaagi ma, xa i sa ratu n ma, xa i mu nemu i xa konyi gine ma, xa i di xeme keren fi i xa konyi gine ma, n na fima ne i ma a xa simaya birin kui, a xunyi mu bima feo.»

¹² A xa Ala maxandi xon to kuya, Eli naxa Ani rakorosi a de ramaxama, ¹³ kono xui yo mu minima. Ani nu woyenfe a bope nan ma, kono

Eli tan ɲɔɔ a ma a a siisixi nɛ. ¹⁴ Na kui a naxa a fala a bɛ, «I luma yi siisi kui han mun tɛmɔi? Sa na raba yire gbɛtɛ!» ¹⁵ Ani naxa a yaabi, «N marigi, n mu wɛni minxi, n mu bere minxi. N na n ma kɔntɔfilɔ nan masɛnfɛ Alatala bɛ. ¹⁶ I naxa n maɲɔxun siisila ra. N ma tɔɔrɛ xa gboe nan a niyaxi, n na n bɔɲɛ ma fe masɛnfɛ Alatala bɛ.» ¹⁷ Eli naxa a yaabi, «Awa, siga bɔɲɛsa kui. Isirayila Marigi Ala xa i xa maxandi suxu.» ¹⁸ Ani naxa a fala a bɛ, «I xa hinɛ n tan i xa konyi ginɛ ra.» Na dangi xanbi, a naxa a dɛgɛ, a bɔɲɛ naxa rafan a ma, a yatagi naxa masara. ¹⁹ Na kuye iba, Elekana nun a xa denbaya naxa kurun. E to gɛ salide, e naxa gbilen e xɔnyi Rama.

Na dangi xanbi, Elekana nun a xa ginɛ Ani naxa kafu, Alatala fa ratu a xa fe ma. ²⁰ Ani naxa tɛgɛ, a fa di xɛmɛ bari, a a xili sa Samuweli, naxan nu wama a falafe, «Alatala bara a mɛ.» A na xili saxi nɛ a xun ma barima a nu a falama a yɛtɛ ma, «N yi di maxandixi Alatala nan ma.»

²¹ Na ɲɛ igbilenyi Elekana nun a xa denbaya man naxa te Silo sɛrɛxɛ bade Alatala bɛ, a man xa a xa laayidi rakamali. ²² Kɔɔɔ Ani tan mu te. A naxa a fala a xa mɔri bɛ, «N xa mame ti han diyɔrɛ dɛ ba tɛmɔi, n fa a xanin Silo a dentɛgɛde Alatala bɛ, a xa lu naa kerenyi ra.» ²³ A xa mɔri naxa a yaabi, «Naxan nagan i ma, na raba. Lu be han a dɛ ba tɛmɔi. Alatala xa a xa masenyi rakamali.» Na kui Ani naxa lu banxi han a xa di dɛ ba tɛmɔi.

²⁴ A to Samuweli dɛ ba, a naxa a xanin Silo Alatala batu banxi, a nun tura ɲɛ saxan daaxi, farin kilo fu, nun wɛni. Na tɛmɔi a xa diyɔrɛ nu

xurun. ²⁵ E naxa tura kɔn naxaba serexe ra, e fa diyore dentegɛ Eli bɛ. ²⁶ Ani naxa a fala a bɛ, «N marigi, i haake to n bɛ. Gine naxan fa be Alatala maxandide i ya xɔri, n tan nan nu a ra. ²⁷ N nu a maxandife yi di xeme nan ma fe ra. Alatala bara n ma maxandi suxu. ²⁸ N tan fan wama a fife Alatala ma, a xa lu Alatala sagoe a xa simaya birin kui.» Na dangi xanbi, e naxa suyidi Alatala bɛ.

2

Ani xa suuki

¹ Na kui, Ani yi suuki nan ba Alatala bɛ,
«Alatala bara n boɲe raseɛwa,
a bara n xun nakeli.

N de bara mafulun n yaxuie xili ma,
n seɛwaxi Alatala xa mali xa fe ra.

² Alatala xa seniyenyi maniyɛ mu na.
Ala gbete yo mu na, bafe a tan na.
Senbɛma yo mu na alɔ won Marigi Ala.

³ Wo naxa wo yete igbo,
na woyenyi moɔli naxa mini wo de i,
barima Alatala, Ala nan a ra naxan fe birin kolon,
naxan mixi xa wali birin maniyama sikeeli ra.

⁴ Gereso senbɛmae xa xali igirama nɛ,
kɔnɔ yete magoroe senbɛ sɔtɔma.

⁵ Naxee singe nu lugaxi,
nee nu walima nɛ alako e xa taami sare sɔtɔ,
kɔnɔ naxee nu kaamɛxi,
nee tan bara wasa.

Gine dibaritare di solofere barima nɛ,
kɔnɔ dibari bara findi dibaritare ra.

⁶ Alatala nan mixi faxama,
a tan nan mixi baloma.

A mixi rasigama aligiyama,
 a tan nan mixi rakelima faxe ma.
⁷ Alatala nan keren mixi rabannama,
 a tan nan mixi rafuxarima.
 A mixi itema,
 a tan nan mixi igoroma.

⁸ A misikiine bama a xa setarepa kui,
 a niya a xa doxo kuntigie tagi binye ra.
 Alatala nan gbe na dunipa tunxunye ra,
 a boxi italaxi e tan nan fari.

⁹ A joxo sama ne a batulae jere ki xon ma,
 konon mixi kobie tan loema ne dimi kui.
 Mixi yo mu geenima a yete senbe ra.

¹⁰ Alatala matandilae xa fe kanama ne.
 Galanyi bulama e tan nan xili ma.

Alatala boxi birin makiitima ne.
 A senbe fima ne a xa mange sugandixi ma,
 a fa a xa Masiihu senbe gbo.»

¹¹ Na dangi xanbi, Elekana naxa gbilen a xonyi
 Rama. A naxa a xa di Samuweli lu Alatala xa
 wali ra Eli serexedube fe ma.

Eli xa die xa wali jaaxi

¹² Fuyante nan nu na Eli xa die ra, naxee mu
 nu birama Alatala foxo ra. ¹³ Yi serexedubee
 nu walima yi ki ne jama ra: Mixie to nu
 fama serexe bade, e ne serexe sube jinma,
 serexedube xa walike nu sube soxose belebele

¹⁴ ragoroma ne tunde kui, xa na mu se jin se
 gbete kui, a nu naxan yo soxo, a a rate, a na
 soma serexedube nan yi ra. E nu na mooli
 rabama Isirayilakae birin na naxee nu fama Silo.

¹⁵ Waxati ndee beenun xuruse ture gan temui xa
 folo, serexedube xa walike nu a falama ne serexe
 kanyi be, «Beenun i xa na sube gan, i xa nde so

n yi ra serexedube be. A mu wama sube ganxi xon.» ¹⁶ Xa serexe kanyi a yaabi, «A lanma ture xa gan sinden. Na dangi xanbi, i na wa naxan xon, i xa na tongo.» Serexedube xa walike nu a yaabima ne, «N tondi. Xa i mu tin, n a tongoma senbe nan na.» ¹⁷ Na kui, Eli xa die nu yunubi naaxi nan sotoma Alatala ra, barima e mu nu binye yo saxi serexee ma naxee nu bama a be.

¹⁸ Samuweli nu Alatala xa wali rabama ne, donma kuye serexedube daaxi ragoroxi a ma. ¹⁹ Ne yo ne a nga nun a baba nu fama Silo serexe bade. A nga nu a sanbama guba di ra. ²⁰ Eli nu Ala maxandima ne Elekana nun a xa gine be a falafe ra, «Alatala xa a ragiri i xa gine xa di gbete bari i be di joxe ra a naxan fixi Alatala ma.» Na dangi xanbi, Elekana nun Ani naxa gbilen e xonyi. ²¹ Alatala naxa hinne Ani ra, a fa di xeme saxan nun di gine firin bari. Na temui Samuweli nu na mofe Alatala ya i.

²² Eli serexedube naxan nu bara fori ki fanyi ra, a naxa a kolon a xa die nu na fe naaxi rabafe Isirayilakae ra. E nun gine naxee nu wali rabama horomolingira sode de ra, e nu yene rabama nee yete yati ra. ²³ Eli naxa a xa die maxorin, «Munfe ra wo yi mooli rabama? Nama birin wo xa wali kobi nan falafe n be. ²⁴ N ma die, wo xa ba na mooli rabafe. N naxan mefe wo xun, a mu fan feo. Wo Alatala xa nama ramurutama ne a xa seriye ma. ²⁵ Xa mixi yunubi raba a boore ra, Ala nan a makiitima, konon xa mixi sa yunubi raba Alatala ra, nde xari sama na kanyi be?» Konon Eli xa die mu tin e tuli matide e baba ra, barima Ala sago na nu a ra e xa faxa.

²⁶ Na fonike Samuweli nu na mofe a fanyi ra. A nu rafan Ala ma, a nu rafan mixie ma.

²⁷ Λοχῶε nde namijnōnme nde naxa fa Eli yire, a a fala a be, «Alatala xa masenyi nan ya: N mu n yete masen xe i benbae be Misira, e nu na Firawuna xa yaamari bun ma temui naxe? ²⁸ N tan nan i benba sugandi Isirayila bōnsōe birin tagi, a xa findi serexedube ra n ma hōrōmōlingira kui, a xa te n ma serexe gande, a xa surayi gan serexe ra, a nun a xa serexedube donma kuye ragoro a ma n ya i. Isirayila e xa serexe ganxi naxan birin fima n ma, n a birin fi i benba bōnsōe nan ma.»

²⁹ «Munfe ra wo n ma hadiyae nun n ma serexee yelebuma, n naxee yamarixi e xa ba n be n ma banxi kui? Munfe ra i i xa die binyaxi dangi n tan na, alako wo xa wo yete rabōrōge hadiya singee ra, n ma pama Isirayila naxee baxi? ³⁰ Na kui, n tan Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Singe n nu bara laayidi tongo wo be, wo xa denbaya nun wo benbae xa denbaya xa n ma wali raba, kōnō yakōsi n bara na nate masara, barima n mixi nan binyama naxan n binya, kōnō naxee tan n maberema, n yaagi nan dusuma e xun. ³¹ N fama ne i tan nun i xa denbaya senbe xun nakanade, xēmōxi yo mu toma wo ya ma. ³² Isirayila xa fe na te, i fama tōore sōtode n ma banxi xa fe ra. I xa mixie mu simaya xōnkuye sōtoma sōnōn. ³³ I xa mixi nde luma n ma serexebade xa wali kui, kōnō na findima yaye nun tōore nan na i be. I xa mixie mu simaya xōnkuye sōtoma.»

³⁴ «Fe naxan i xa di firinyie sōtoma, na nan

findima i be tonxuma ra: Xofini nun Finexasi birin faxama loxoere keren ne. ³⁵ N serexedube tinxinxi nde fenma, naxan n boje nun n xaxili waxonfe rabama. N bonsore fima ne a ma naxan jere ma Masiihu ya i, n naxan sugandima. ³⁶ I bonsore mixie fama ne e magorode a bun ma, alako e xa kobiri di soto, xa na mu, donse di. E fama a falade a be, «Serexedube wali nde fi n ma, alako n xa n baloe nde soto.»

3

Alatala Samuweli xilife

¹ Na fonike Samuweli nu na Alatala xa wali rabafe Eli fe ma. Na temui Alatala mu nu woyenma mixie be a gbe ra, a xa laamatunyie fan mu nu wuya. ² Koe nde ra Eli serexedube nu saxi a xa konkoe kui. A yae mu nu se toma a fanyi ra, a gbe mu nu luxi a xa findi donxui ra. ³ Ala xa lanpui mu nu xubenxi sinden. Samuweli tan nu a saxi Alatala xa banxi kui, saate kankira nu na dennaxe. ⁴ Alatala naxa Samuweli xili. Samuweli naxa a ratin, «N tan nan ya.» ⁵ Na kui a naxa siga a gi ra Eli yire, a a fala a be, «N bara fa i xa xili ma.» Eli naxa a yaabi, «Ade, n mu i xili de. Siga, i i sa.» Samuweli naxa gbilen, a sa a sa.

⁶ Alatala man naxa Samuweli xili. Samuweli naxa keli, a siga Eli yire, a a fala a be, «I to n xili, n bara fa» Eli naxa a yaabi, «Ade, n mu i xili. Siga, i sa i sa.» ⁷ Samuweli mu nu Alatala kolonxi sinden, barima han na temui Alatala mu nu woyen a be. ⁸ Alatala man naxa Samuweli xili a saxan nde. Samuweli naxa keli, a siga Eli yire, a a fala a be, «I to n xili, n bara fa.» Na kui Eli

naxa a fahaamu a Alatala nan na fonike xilife. ⁹ Eli naxa a fala Samuweli be, «Gbilen i sa i sa. I na na xui με sonon, i xa a ratin, «Alatala, woyen. I xa konyi di a tuli matima i ra.»» Samuweli naxa gbilen, a sa a sa a sade. ¹⁰ Alatala naxa fa a yire, a man naxa a xili, «Samuweli, Samuweli.» Samuweli naxa a ratin, «Alatala, woyen. I xa konyi di a tuli matixi i ra.»

¹¹ Alatala naxa a masen Samuweli be, «N fama ne fe nde rabade Isirayila, naxan mixie de ixarama. ¹² Na λoxe, n naxan birin falaxi Eli xa denbaya xa fe ra, n a birin nakamalima ne, kelife a fole han a ranonyi. ¹³ N bara a fala a be, a n fama ne a xa denbaya naxankatade abadan a xa yunubi xa fe ra. A nu a kolon a a xa die na n maberefe, konon a tan mu tonyi doxo e ma. ¹⁴ Na nan a ra, n bara n kali Eli xa denbaya xa fe ra, xunsare yo mu na e be. Serexe nun hadiya mu noma e xa yunubie xafaride.»

¹⁵ Samuweli naxa a sa han geesege, a fa Alatala xa banxi naade rabi. Samuweli nu gaaxuxi a xa laamatunyi yabade Eli be, ¹⁶ konon Eli naxa a xili, a a fala a be, «N ma di Samuweli.» Samuweli naxa a ratin, «N na be.» ¹⁷ Eli naxa a maxorin, «Alatala munse masenxi i be? I naxa sese noxon n ma. Xa i woyen keren noxon n ma, Ala xa na sare ragbilen i ma, a fa nde sa na fari.» ¹⁸ Na kui, Samuweli naxa Ala xa masenyi birin nadangi Eli ma, a mu sese noxon a ma. Eli naxa a fala, «Alatala nan a ra. A xa a sago raba.»

¹⁹ Samuweli nu na mofe, Alatala fan nu na a foxo ra. A mu Alatala xa masenyi yo rabepinxi.

²⁰ Kelife Dana han Beriseeba, Isirayila birin

naxa a kolon a Samuweli findixi Alatala xa namijonme nan na. ²¹ Alatala nu luma mini ra Samuweli ma Silo, a a xa masenyi ti a be.

4

Saate kankira lofe

¹ Na waxati Samuweli nu Alatala xa masenyi kawandima Isirayilakae birin be.

Isirayilakae naxa mini Filisitakae gere. E naxa yonkin Ebeneseri, Filisitakae naxa sa yonkin Afeki. ² Filisitakae naxa mini a gere ki ma Isirayilakae ya i. Na gere kui e naxa Isirayilakae bonbo, e mixi wulu naani faxa. ³ Soorie to gbilen yonkin yire, Isirayila forie naxa maxorinyi ti, «Munfe ra Alatala a luxi Filisitakae xa won bonbo to? Won xee Silo Alatala xa saate kankira tongode. A xa lu won tagi, a xa fa won nakisi won yaxuie ma.»

⁴ E naxa mixie xee Silo Alatala xa saate kankira tongode, naxan doxoxi maleke sawure firinyie tagi. Eli xa di firinyie Xofini nun Finexasi naxa na saate kankira mati han Isirayilakae nu yonkinxi dennaxe. ⁵ Alatala xa saate kankira to so yonkinde, Isirayilakae naxa e xui ite han boxi fa seren. ⁶ Filisitakae to na me, e naxa a fala, «Munse na yi xui gbe ra naxan tefe Isirayilakae xonyi yi ki?» E to a kolon a Alatala xa saate kankira bara fa Isirayilakae yonkinde, ⁷ e naxa gaaxu, barima e nu a falama, «Ala bara fa e yire. Naxankate na won be, naxan maniye mu toxi sinden. ⁸ Naxankate na won be. Nde won kantama yi ala senbema ma? Alae nan yi ki naxee gbaloe mooli birin doxo Misirakae ma

gbengberenyi ma. ⁹ Filisitakae, won xa limaniya, won xa lu alo xeme senbemaе, alako Isirayilakae naxa no won na alo won tan noxi e ra ki naxe. Won xa findi xeme senbemaе ra, won xa gere so!»

¹⁰ Filisitakae naxa gere ti, e naxa Isirayilakae bonbo han e gi e siga e xonyi. Na loxoе kasare naxa gbo. Isirayilaka mixi wulu tongo saxan naxa faxa na gere kui. ¹¹ Filisitakae naxa Ala xa saate kankira suxu, e fa Eli xa di firinyie Xofini nun Finexasi faxa.

¹² Na loxoе Bunyamin bonsоe mixi nde naxa a gi kelife gere yire han Silo taa kui. A xa dugie ibooxi a ma, xubutanyi soxi a xunyi birin ma. ¹³ A to so, a naxa Eli li, a doxoxi kira de ra, barima a nu kontofili kui saate kankira xa fe ra. Xera fe naxan to gere yire a naxa na tagi raba a be, taakae naxa gbelegbele. ¹⁴ Eli to e gbelegbele xui me, a naxa maxorinyi ti, «Munfe ra e na gbelegbelefe yi ki?» Xera naxa fa a yire keren na, a na xibaaru fala a be. ¹⁵ Eli nu bara je tongo solomanaani nun solomasaxan soto, a yae mu nu sese toma sonon. ¹⁶ Xera naxa a fala Eli be, «N faxi n gi ra ne yi ki kelife gere yire.» Eli naxa a maxorin, «N ma di, munse dangixi naa?» ¹⁷ Xera naxa a yaabi, «Isirayila a gixi ne Filisitakae ya ra, nee bara no e ra a fanyi ra. I xa di firinyie fan bara faxa, Xofini nun Finexasi. Filisitakae bara Ala xa saate kankira suxu.» ¹⁸ A fefe Ala xa saate kankira xa fe me, Eli naxa bira a legere ma taa naade seeti ma. A kobe naxa gira, a naxa faxa, barima xemoxi tironxi nan nu a ra. A nu bara findi Isirayila yarerati ra je tongo naani bun ma.

¹⁹ A xa di Finexasi xa gine nu furuxi, a gbe mu nu luxi a xa di bari. A to a me a Ala xa saate kankira bara suxu, a tanun nun a xa mɔri fan bara faxa, a naxa a felen a furi ma xone kui, a di bari keren na. ²⁰ A to nu na faxe de nan ma, ginɛe naxa a fala a be, «I xa limaniya, i di xeme nan barixi.» Kono a mu a joxo yo saxi na woyenyi xon ma, a mu a yaabi. ²¹ A naxa diyore xili sa Ikabodi, naxan nu wama a falafe, «Nore bara jon Isirayila.» A na fala ne barima Alatala xa saate kankira nu bara suxu, a xa mɔri nun a tanun fan nu bara faxa. ²² A naxa a fala, «Nore bara jon Isirayila, barima e bara Alatala xa saate kankira suxu.»

5

Ala xa saate kankira Filisitakae xonyi

¹ Filisitakae naxa Ala xa saate kankira suxu Ebeneseri, e a xanin Asidodi. ² E naxa a xanin e xa kuye xungbe Dagon batu banxi, e sa a dɔxo na kuye fe ma. ³ Na kuye iba, Asidodikae naxa Dagon li, a rabiraxi a ya tagi ma Ala xa saate kankira bun ma. E naxa a rakeli, e a dɔxo a dɔxode.

⁴ Na kuye iba, e man naxa Dagon li, a man nabiraxi Ala xa saate kankira bun ma, a xunyi nun a belexee bolonxi, e saxi sode de ra. Kuye gundi nu na a xati ma. ⁵ Na nan a ra, han yakosi, Dagon kuye xa serexedubee nun naxee birin soma Dagon batu banxi kui Asidodi, e mu lan e xa e sanyi ti na sode de ra.

⁶ Alatala naxa a senbe ragoro Asidodikae ma, a kasare gbegbe raba e tagi, a a niya fie xa mini e ma na longori birin. ⁷ E to na fe to, e naxa a

fala, «Isirayila xa Ala xa saate kankira mu luma won xonyi, barima a na won tan nun won ma ala Dagon naxankatafe ki fanyi.» ⁸ E naxa Filisitakae kuntigi birin malan, e e maxorin, «Won munse rabama Isirayila xa Ala xa saate kankira ra? A xa xanin Gati.» E naxa Isirayila Marigi Ala xa kankira xanin Gati. ⁹ Kono na dangi xanbi, Alatala naxa a senbe ramini Gatikae ma, kelife e xa dimee ma han a sa doro e xa forie ra. Na fi jaaxi naxa din e birin na.

¹⁰ Na kui e naxa Ala xa kankira xanin Ekiron. A to so naa, Ekironkae naxa gbelegbele a falafe ra, «E bara Isirayilakae xa Ala xa kankira rafa muxu xonyi, alako a xa muxu xa mixie faxa.» ¹¹ E fan naxa Filisitakae kuntigie malan, e a fala e be, «Wo xa Isirayilakae xa Ala xa kankira ragbilen a yire, alako a naxa muxu xa mixie faxa.» Na taa birin nu bara kontofili na faxe xa fe ra. Ala nu bara a senbe masen e be. ¹² Mixi naxee mu nu faxa, fi jaaxi naxa doro nee ma. Nama xa maxandi naxa te han koore ma.

6

Ala xa saate kankira gbilenfe

¹ Alatala xa saate kankira kike solofere nan naba Filisitakae xa boxi ma. ² Na temui e naxa e xa serexedubee nun e sematoo malan, e e maxorin, «A lanma muxu xa munse raba Alatala xa saate kankira ra? Wo na ragbilen ki fala muxu be.» ³ E naxa e yaabi, «Xa wo sa Alatala xa saate kankira ragbilen a yire, wo naxa a ragbilen yete ragbilen serexe xanbi. Fo wo xa wo xunsare ba, alako wo xa yalan, wo man xa a kolon fe naxan a niyaxi a a senbe mu gbilenxi wo foro ra.»

⁴ Filisitakae naxa maxorinyi ti, «A lanma muxu xa munse ba yete ragbilen serexe ra a be?» E naxa e yaabi, «Wo xa se suuli yailan xema ra na fi jaaxi misaali ra. Wo man xa se suuli gbete yailan xema ra jene misaali ra. Na xasabi nan lanxi Filisita mange suulie xasabi ma, gbaloe ragoroxi naxee xa boxi ma. ⁵ Wo na ge na fi jaaxi misaali yailande xema ra, a nun na jene xema daaxi naxee jene misaalixi wo xa boxi kasara naxee xa fe ra, wo xa Isirayila Marigi Ala matoxo. Temunde a xa xone nde bama wo tan, wo xa kuyee, nun wo xa boxi ma. ⁶ Wo naxa wo xaxili xoxoxo alo Misirakae nun e xa Firawuna. Wo mapoxun jaxankate ma Ala naxan doko e ma han e Isirayilakae keru e xonyi e siga. ⁷ Yakosi, wo xa saretu neene yailan. Wo ninge dinge firin tongo, wuri singe mu nu sa naxee kon, wo e xiri saretu ra. Wo xa e xa die ragbilen banxi. ⁸ Wo na ge na wali ra, wo xa Alatala xa saate kankira baki saretu fari. Na se yailanxie xema ra, naxee findixi wo yete ragbilen serexe ra, wo xa nee sa kankira lanma nde kui, wo na kankira baki boore fe ma. Na dangi xanbi, wo xa na ningee nun na saretu bejin, e xa siga e yete ra. ⁹ Xa e e xun ti Isirayila boxi nan na Beti Semesi biri ra, na findima tonxuma nan na a a Alatala nan yi gbaloe ragoroxi won ma, kon xa e mu siga na biri, na fan findima tonxuma nan na a yi gbaloe mu kelixi Alatala xa ma, a ilanxi ne a ra tun.»

¹⁰ Filisitakae na nan naba. E naxa ninge dinge firin tongo, e e xiri saretu ra, e na ningee xa die mabalan kule kui. ¹¹ E naxa Alatala xa saate kankira baki saretu kui, a nun kankira boore,

fe ra, Alatala naxan nagoroxi e ma. ²⁰ Beti Semesikae naxa a fala, «Nde nɔma tide Alatala ya i, naxan findixi Ala Seniyenxi ra? Won yi kankira makuyama won na minden?» ²¹ E naxa xεεraε xεε Kiriyati Yeyarimi a falafe ra, «Filisitakae bara fa Alatala xa saate kankira ra. Wo fa a xanin wo xɔnyi.»

7

Isirayilakae gbilenfe Ala ma

¹ Kiriyati Yeyarimi xεmεε naxa fa Alatala xa saate kankira tongode, e a xanin Abinadabo xɔnyi geya nde fari. E naxa a xa di xεmε Eleyasari findi a kantama ra. ² Alatala xa saate kankira jε mɔxɔjεn nan naba Kiriyati Yeyarimi. Na temui Isirayila jama nu wama gbilenfe Alatala ma. ³ Samuweli naxa a fala Isirayilakae bε, «Xa wo wama wo yεtε ragbilenfe Alatala ma wo bɔjε birin na, wo xa Asataroti kuye nun kuye gbεtεε ba wo tagi, wo Alatala keren batu. Na temui, a wo rakisima nε Filisitakae ma.» ⁴ Na kui, Isirayilakae naxa Bali kuyee nun Asataroti kuyee ba e tagi, e fa Alatala keren batu.

⁵ Samuweli naxa e yamari, «Isirayilaka birin xa malan Misipa, n xa Alatala maxandi wo bε.»

⁶ Isirayilakae naxa e malan Misipa Samuweli xa yaamari bun ma. E naxa ye ba, e a ifli Alatala ya i sunyi kui. Menni e naxa a fala, «Muxu bara yunubi raba Alatala ra.»

⁷ Filisita mangεε to a mε a Isirayilakae malanxi Misipa, e naxa siga e gereɗe. Isirayilakae naxa gaaxu e ya ra, ⁸ e a fala Samuweli bε, «I naxa

muxu rabɛɣin. I xa muxu Marigi Alatala makula muxu bɛ, a xa muxu ratanga Filisitakae ma.»
 9 Samuweli naxa yɛxɛɛ yɔrɛ keren ba sɛrɛxɛ gan daaxi ra Alatala bɛ, a a makula Isirayila xa fe ra. Alatala naxa a xa maxandi suxu.

10 Samuweli nu na sɛrɛxɛ bafe Alatala bɛ tɛmɛi naxɛ, Filisitakae naxa Isirayilakae gere, kɔnɔ Alatala naxa galanyi xui ramini a belebele ra e xili ma. Na kui Filisitakae naxa gaaxu, Isirayilakae fa nɔ e ra. 11 Isirayilakae naxa Filisitakae kerɛ Misipa, e e bɔnbɔ han Beti Kara. 12 Samuweli naxa gɛmɛ nde tongo, a naxa a sa Misipa nun Seeni tagi a falafe ra, «Alatala muxu mali nɛ han be.» 13 Filisitakae rayaagi na ki nɛ, e mu fa Isirayila bɔxi ma sɔnɔn. Alatala naxa a sɛnbɛ masen Filisitakae bɛ Samuweli xa simaya bun ma. 14 Filisitakae taa naxee ba Isirayilakae yi ra, e naxa gbilen Isirayila ma, kelife Ekiron han Gati. Na tɛmɛi lanyɛ naxa lu Isirayila nun Amorikae tagi.

15 Samuweli findi nɛ Isirayila yarɛrati ra a xa simaya birin kui. 16 Nɛ yo nɛ, a nu biyaasi nde rabama sigafe ra Beteli, Giligali, nun Misipa alako a xa Isirayilakae rapɛrɛ. 17 Na biyaasi dangi xanbi a nu gbilenma nɛ a xɔnyi Rama, a findi mennikae fan xa mangɛ ra. A sɛrɛxɛbade yailan Alatala bɛ na taa kui.

8

Isirayila wama mangɛ xungbe xɔn

1 Samuweli to fori, a naxa a xa die findi kiitisaɛ ra Isirayila xun ma. 2 A xa di xɛmɛ singe xili nɛ

Yoweli, a firin nde xili Abiya. E tan nan nu na kiitisa e ra Beriseeba. ³ Samuweli xa di xemɛe mu bira e baba xa misaali fɔxɔ ra. Kɔbiri nu rafan e ma, e mu nu kiiti sama tinxinyi ra. ⁴ Na kui Isirayila kuntigie naxa e malan, e siga Samuweli xɔnyi Rama. ⁵ E naxa a fala a be, «I bara fori, i xa di xemɛe mu birafe i xa misaali fɔxɔ ra. Kiitisa nde dɔxɔ muxu xun ma naxan findima muxu xa mangɛ xungbe ra, alɔ pamanɛ booree a rabama ki naxɛ.» ⁶ Samuweli to e xa masenyi mɛ, a falafe ra, «Mangɛ nde so muxu yi ra naxan muxu makiitima,» na fe mu rafan a ma. Na kui a naxa Alatala maxandi. ⁷ Alatala naxa Samuweli yaabi, «I tuli mati pama xui ra. E mu mɛɛxi i tan xa ra, e mɛɛxi n tan nan na. E mu tinma sɔnɔn n xa findi e xa mangɛ ra. ⁸ E naxan nabafe i ra, e na nan tun nabafe kabi n sa e ramini Misira han to. E bara mɛɛ n na, e xa ala gbetɛɛ batu. ⁹ Yakosi, i tuli mati e xui ra, kɔnɔ i xa e rakolon a fanyi ra mangɛ fama e yamaride ki naxɛ.»

¹⁰ Samuweli naxa Alatala xa masenyi birin nadangi pama ma, naxee nu wama mangɛ xɔn. ¹¹ A naxɛ, «Mangɛ naxan fama dɔxɔde wo xun ma, a wo xa di xemɛe nan findima a xa sɔɔrie nun a xa soe ragie ra. Ndee nu e yi a ragise ya ra. ¹² Ndee findima yareratɛ nan na mixi wulu xun ma, xa na mu a ra mixi tongo suuli. Ndee a xa xɛɛ buxama, ndee a xa xɛɛ xabama. Ndee geresose nun sɔɔri ragisee yailanma. ¹³ A wo xa di ginɛɛ nan findima a xa labunde yailanyie ra, a xa kurisomae, a nun a xa taamiganyie. ¹⁴ A wo xa wɛni sansi fanyie nun wo xa oliwi wuri fanyie tongo, a e so a xa mixie yi ra. ¹⁵ A wo xa sansie farile nun wo xa weni farile tongoma

ne, a a fi a xa walikεe nun a xa mixie ma. ¹⁶ A wo xa walike fanyie, wo xa fonikee, nun wo xa sofalee tongoma ne a yete xa wali xa fe ra. ¹⁷ A wo xa xuruse farile bama ne, a wo fan findi a xa konyie ra. ¹⁸ Na λoxoe wo de rawama ne Alatala be mange xa fe ra wo naxan sugandixi, konο a mu wo yaabima.»

¹⁹ Nama mu tin e tuli matide Samuweli xa masenyi ra. E naxa a yaabi, «Ade! Mange xa doxo muxu xun ma, ²⁰ muxu fan xa lu alo jamane boore na ki naxe. Muxu xa mange xa muxu yamari, a xa ti muxu ya ra geree kui.»

²¹ Samuweli to jama xui me, a naxa a madangi Alatala be. ²² Alatala naxa Samuweli yaabi, «I tuli mati e ra. I mange doxoma ne e xun ma.» Samuweli naxa a fala Isirayila jama be, «Birin xa gbilen e xa taa kui.»

9

Solu sugandife mange ra

¹ Xeme senbema nde nu na Bunyamin bonsoe ya ma, a xili Kisu. A benbae nan yi ki: Abiyeli, Serori, Bekorati, nun Afiya. ² A xa di xeme gbangbalanyi nde nu na naxan xili Solu. A nu rayabu Isirayilaka birin be, a man nu kuya dangi e birin na. ³ Loxoe nde Kisu xa sofale lanmae naxa loe, a naxa a fala a xa di xeme Solu be, «Konyi keren tongo, i sa n ma sofale lanmae fen.»

⁴ E naxa mini Efirami geyae ra, e Salisa boxi ipere, konο e mu sofalee to. E naxa Bunyamin bonsoe xa boxi fan ipere, konο e mu e to. ⁵ E to so Sufu boxi ma, Solu naxa a fala a xa konyi be naxan nu biraxi a foxo ra, «Won gbilen, alako n

baba naxa kontofili won ma fe ra, dangi sofalee xa fe ra.» ⁶ Na konyi naxa a yaabi, «Ala xa mixi binye nde na yi taa kui, naxan xa masenyi kamalima temui birin. Won xa a maxorin a xa sooneya kira masen won be.» ⁷ Solu naxa a fala a xa konyi be, «Mixi noma sigade Ala xa mixi ma a belexe igeli ra? Hali taami keren mu na won ma gbomfoe kui. Sese mu na won yi ra, won naxan fima Ala xa mixi ma. Won na rabama di?» ⁸ A xa konyi naxa a yaabi, «Kobiri di na n yi ra won naxan fima Ala xa mixi ma, alako a xa sooneya kira masen won be.» ⁹ Na waxati, Isirayilaka naxee nu wama maxorinyi tife Alatala ma e nu a falama, «Won xa siga sematoe yire.» To na sematoe xili falama namijonme.

¹⁰ Solu naxa a fala a xa konyi be, «Awa, won xee.» E naxa siga na taa kui, na Ala xa mixi nu na dennaxe. ¹¹ E to so naa, e naxa ginemedie li kira xon, e sigafe ye bade. E naxa e maxorin, «Sematoe na be?» ¹² Ginemedie naxa e yaabi, «Iyo, a baxi sode yakosi, konwo wo xulun de, barima a faxi serexe bade jama nan be geya fari. ¹³ Xa wo soma taa kui yakosi, wo a lima ne naa beenun a xa te geya fari serexe xolide. Nama mu a degema a xanbi, fo a xa serexe duba beenun mixie xa a xoli. Wo te yakosi. Wo a lima naa.»

¹⁴ E to so taa kui, Samuweli naxa mini e ralande sigafe ra geya fari. ¹⁵ Beenun Solu xa fa, Alatala nu bara a fala Samuweli be, ¹⁶ «Tina, yi waxati, n Bunyamin bonsoe mixi nde xee ma i yire. I xa ture sa a xunyi ma a masenfe ra a a xa findi n ma Isirayila jama mange ra. A fama n ma jama rakiside Filisitakae ma. N bara n ma

jama xui me.»

¹⁷ Samuweli to Sölu to, Alatala naxa a fala a be, «N xeme naxan xa fe fala i be, a tan nan yi ki. Yaamari luma a yi ra n ma jama xun na.» ¹⁸ Sölu naxa a maso Samuweli ra taa sode de ra, a naxa a fala a be, «Yandi, sematöe xa banxi masen muxu be.» ¹⁹ Samuweli naxa a yaabi, «Sematöe na n tan nan na. Won xee geya fari. Won birin xa won dege yire keren. Tina n i xa kontofili bama i ma, n fa i bepin. ²⁰ I naxa kontofili i xa sofale lanmae xa fe ra naxee loxi kabi xi saxan. Sese mu e toxi, e bara to. Naxan tide gbo Isirayila, a findima nde gbe ra? I tan xa mu a ra, a nun i baba xa denbaya birin?» ²¹ Sölu naxa a fala a be, «Bunyaminka nan n na. Muxu tan xa mu xurun bonsöe birin be Isirayila? Muxu xabile fan mu xurun xabile birin be Bunyamin bonsöe tagi? Munfe ra i woyenma n be yi ki?»

²² Samuweli naxa Sölu nun a xa konyi raso banxi kui, a naxa binye magorode so e yi ra mixi xilixi tongo saxan tagi. ²³ Samuweli naxa a fala kurisoma be, «Fa donse ra n nu naxan ma i xa a sa a xati ma.» ²⁴ Kurisoma naxa fa sube tabe ra, a a doxo Sölu ya i. Samuweli naxa a fala Sölu be, «Yi sube don, naxan saxi a xati ma i be, n to yi malanyi maxili.» Na loxe, Sölu nun Samuweli naxa e dege yire keren. ²⁵ Na dangi xanbi, e naxa goro kelife geya fari, e so taa kui. E naxa lu yire keren banxi fari, berede nu na dennaxe.

²⁶ Na kuye iba subaxe, e naxa keli. Samuweli naxa Sölu xili banxi fari ma, e xa e boore to. A naxa a fala a be, «Keli, n xa i mati kira xon.» Sölu naxa keli, e naxa mini kira ma, a tan nun

Samuweli. ²⁷ E to mini taa fari ma, Samuweli naxa a fala Sɔlu bɛ, «A fala i xa konyi bɛ, a xa dangi yare.» Konyi to dangi yare, Samuweli naxa a fala Sɔlu bɛ, «Ti be, alako n xa Alatala xa masenyi nde fala i bɛ.»

10

Sɔlu tife mangɛ ra

¹ Samuweli naxa ture bitirɛ keren tongo, a a surusuru Sɔlu xunyi. A naxa a sunbu, a a fala a bɛ, «Alatala bara i sugandi, a i xa findi mangɛ ra a xa nɔma kɛ tongoma xun ma. ² I na keli be to, i mixi firin lima Raxele gaburi fɛ ma Bunyamin bɔnsɔɛ naaninyi ra, yire nde naxan xili Selesa. E fama a falade i bɛ, «Wo siga sofale lanma naxee fende, e bara to. Yakɔsi i baba fa kɔntɔfilixi wo tan nan ma fe ra. A naxɛ, «N ma di toma di kɔrɛ?»» ³ I na keli menni, i siga han i sa so Taboro, wuri belebele na dennaxɛ. I xɛmɛ saxan lima na naxee na tefe Ala maxandide Beteli. Si saxan na xɛmɛ keren yi ra, taami saxan na xɛmɛ firin nde yi ra, weni na xɛmɛ saxan nde yi ra. ⁴ E na i xɛɛbu, e taami firin fima i ma. ⁵ I na keli menni, i siga Gibeya Elohimu, Filisitakɛ xa sɔori gali nde na dennaxɛ. I na so taa kui, i namipɔnmɛ gali nde lima, naxee gorofe geya fari e bɛɛti bafe Ala bɛ kɔrae, maxasee, nun xule ra. ⁶ Alatala Xaxili ragoroma nɛ i ma, wo birin nan Alatala xa xɛra ibama, i findima mixi nɛɛnɛ nan na. ⁷ Na tɔnxuma na raba i bɛ, i xa fe raba naxan na i bɔnɛ ma, barima Alatala na i fɔxɔ ra. ⁸ Na dangi xanbi, i xa goro Giligali n ya ra. N na i li naa, n fama nɛ sɛrɛxɛ gan daaxie nun xanunteya

serexee bade. I xa n mame xi solofere, beenun n xa i yire li, n fa i rakolon a lanma i xa naxan naba.»

⁹ Solu fefe keli Samuweli xun ma, Alatala naxa a xaxili masara, na tonxuma birin naxa raba a be na loxo yati. ¹⁰ E to so Gibeya, e naxa namiponme gali li naa. Alatala Xaxili naxa goro Solu ma, a fa masenyi ti Ala xili ra e tagi.

¹¹ A kolonmae to a to a Solu bara namiponme masenyi ti, e naxa a fala e boore be, «Munse Kisu xa di sotoxi? Solu fan bara findi namiponme ra?»

¹² Mixi nde naxa maxorinyi ti e ya ma, «Nde na e karamoxo ra?» Na kui yi taali fala folo na loxo ne, «Solu fan bara findi namiponme ra?»

¹³ A to ge Alatala xa masenyi tide, a naxa te geya fari. ¹⁴ Solu soxo naxa Solu nun a xa konyi maxorin, «Wo tan siga minden?» Solu naxa a yaabi, «Muxu sigaxi sofale lanmae nan fende, konso muxu mu e to. Na nan a ra, muxu naxa siga Samuweli yire.» ¹⁵ A soxo naxe, «Samuweli naxan fala wo be, a fala n be.» ¹⁶ Solu naxa a soxo yaabi, «A a fala ne muxu be, a sofale lanmae bara to.» Konso Solu mu sese masen mangeya xa fe ra, Samuweli naxan fala a be.

¹⁷ Samuweli naxa nama birin maxili Misipa Alatala ya i, ¹⁸ a a fala e be, «Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi, «N tan nan Isirayila ramini Misira boxi ra, n wo ba e belexe. N bara wo ratanga wo yaxuie ma.» ¹⁹ Konso to wo tan bara wo Marigi Ala bepin, naxan wo ratanga gbaloe nun kontofilie ma. Wo naxe, «Mange nde doxo muxu xun ma!» Awa, wo xa ti Alatala ya i wo bonsoe ki ma, wo xabile ki ma.»

²⁰ Samuweli to ge Isirayila bɔnsɔɛ birin masende Ala be, Bunyamin bɔnsɔɛ naxa sugandi.

²¹ A to ge Bunyamin bɔnsɔɛ masende a xabile ki ma, Matiri xabile naxa sugandi. Na Matiri xabile ya ma, Kisu xa di Sɔlu naxa sugandi, kɔnɔ a mu nu na e ya ma. E naxa a fen, e mu a to.

²² E naxa Alatala maxɔrin, «Sɔlu na be?» Alatala naxa e yaabi, «A nɔxunxi kotee longori ra.» ²³ E naxa siga e gi ra, e sa a suxu naa, e a ti pama birin ya i. A nu kuya e birin be. ²⁴ Samuweli naxa a fala pama birin be, «Wo bara a to, Alatala naxan sugandixi? A maniyɛ mu na pama tagi.» E birin naxa jɛlexinyi xui ramini, e a fala, «Kisi na mangɛ be.»

²⁵ Samuweli naxa seriye sebe mangɛya xa fe ra, a na sebeli sa Alatala ya i. Na dangi xanbi, a naxa pama ragbilen a xɔnyi. ²⁶ Sɔlu fan naxa gbilen a xɔnyi Gibeya. Kuntigi ndee naxa a mati, Alatala naxee bɔɲɛ ya rafindi a ma. ²⁷ Fuyante ndee fan nu na, naxee nu a falama, «Yi xeme nan won nakisima?» E naxa yo a ma, e mu fa buɲa yo ra a xɔn ma, kɔnɔ Sɔlu mu sese fala na fe ma.

11

Sɔlu xa gere singe

¹ Amoni mangɛ Naxasa naxa yonkin Yabesi taa ya ra Galadi bɔxi ma. Yabesikae naxa a fala a be, «Won xa saate xiri, muxu xa lu i sagoe.» ² Naxasa Amonika naxa e yaabi, «Won nɔma saate xiride, kɔnɔ fo wo xa tin n xa wo yirefanyi ya kana, alako yaagi xa dusu Isirayila birin xun na.» ³ Yabesi kuntigie naxa a fala a

be, «Xi solofere fi muxu ma, alako xerae xa siga Isirayila taa birin. Xa mixi yo mu noma muxu ratangade, muxu luma i sagoe.»

⁴ Xerae naxa siga Gibeya Solu xonyi. E to ge dentegge sade, pama birin naxa wa a xoxoxe ra. ⁵ Na temui, Solu naxa fa kelife xe ma a xa ningee foxo ra. A naxa maxorinyi ti, «Munfe ra pama na wafe yi mooli ra?» E naxa Yabesikae xa masenyi dentegge a be. ⁶ Solu to na me, Alatala Xaxili naxa goro a ma, a boje naxa te senbe ra. ⁷ A naxa ningee firin tongo, a e ibolon a xuntun xuntunyi ra. A naxa na xuntunye rasanba Isirayila taa birin ma na xerae saabui ra, a falafe ra, «Xa naxan yo mu bira Solu nun Samuweli foxo ra, na kanyi xa ningee fan nabama yi ki ne.» Alatala xa yaragaaxui naxa goro Isirayilakae ma, e birin naxa te gere xili ma lanyi kui. ⁸ Solu naxa e konti Beseki. Isirayila xeme xasabi lan mixi wulu keme saxan nan ma. Yuda bonsoe xeme lan mixi wulu tongo saxan. ⁹ E naxa a fala xerae be, «Wo sa a fala Yabesikae be Galadi boxi ma, «Tina, soge na xono, wo xun fama rakelide.» Xerae to na xibaaru masen Yabesi pama be, e naxa jexin ki fanyi ra. ¹⁰ Na kui Yabesi pama naxa a fala Amonikae be, «Tina, muxu luma wo sagoe, wo wo waxonyi rabama ne muxu ra.»

¹¹ Na kuye iba, Solu naxa pama findi gali saxan na. Subaxe e naxa so Amonikae yonkinde, e e bonbo han yanyi tagi. Mixi naxee mu faxes, nee naxa yensen han mixi firin mu no lude yire keren.

¹² Nama naxa a fala Samuweli be, «Ndee a fala a Solu mu noma mangeya rabade won

xun ma? Wo na mixie ramini, muxu xa e faxa.» ¹³ Kono Solu naxa e yaabi, «Mixi yo mu faxama to, barima to Alatala bara Isirayila rakisi.» ¹⁴ Samuweli naxa a fala pama be, «Won xee Giligali, alako mange xa magoro a xa kibanyi kerenyi ra.» ¹⁵ Nama birin naxa siga Giligali, e naxa Solu ti mange ra Alatala ya i. E naxa xanunteya serexe ba menni Alatala be, Solu nun Isirayilakae naxa seewa ki fanyi ra.

12

Samuweli xa masenyi donxoe

¹ Samuweli naxa a masen Isirayilakae birin be, «Wo a kolon n bara n tuli mati wo ra, n naxa mange doxo wo xun ma. ² Mange nan yi ki naxan tima wo ya ra. N tan bara fori, n xunsexe bara fixe, n ma die na wo ya ma. N bara ti wo ya ra kelifi n fonike temui ma han to. ³ Awa, n tixi wo ya i na nan ma, alako wo xa a fala n be Alatala nun mange sugandixi ya xori, xa a sa li n bara ninge xa na mu sofale nde ba wo yi ra. Wo xa a fala xa n bara mixi nde tooo, xa n bara mixi nde xun nakana, xa n bara kobiri rasuxu funmaya ra. Wo xa na fala, n xa na sare ragbilen wo ma.» ⁴ E naxa a yaabi, «I mu muxu tooo, i mu muxu xun nakana, i mu kobiri rasuxu muxu yi.» ⁵ A man naxa a fala e be, «Alatala nun a xa mange sugandixi na seede ra to loxoe, wo mu n nakorosixi sese xa fe ra.» E naxa a yaabi, «A na na fe seede ra!»

⁶ Samuweli naxa a masen pama be, «Alatala nan Munsa nun Haruna ti wo xun ma, a tan nan wo benbae ramini Misira boxi ra. ⁷ Awa yakosi,

wo ti Alatala ya i, n xa wo ratu fe fanyie ra, Ala naxan nabaxi wo tan nun wo babae be. ⁸ Yaxuba fa xanbi Misira, wo babae naxa Alatala xili a xa fa e mali. Alatala naxa Munsa nun Haruna xεε wo benbae raminide Misira kui, e fa e rasabati yi bɔxi ma. ⁹ Kɔnɔ e to nεemu e Marigi Alatala ma, a naxa e lu Xasori xa sɔorie xa mange Sisera belexe. Filisitakae nun Mowabakae fan naxa e gere. ¹⁰ Isirayilakae naxa a fala Alatala be, «Muxu bara yunubi raba Alatala rabolofe ra, muxu fa Bali kuye nun Asiteroti batu. Yandi, i xa muxu ba muxu yaxuie belexe. Muxu i batuma ne.» ¹¹ Na nan a niya, Alatala naxa Yerubaali, Bedan, Yefite, nun Samuweli xεε wo bade wo yaxuie yi ra naxee nu wo rabilinxi. Na kui wo naxa lu bɔpesa kui.»

¹² «Wo to a to Amonikae xa mange Naxasa na fafe wo gere, wo naxa a fala n be, «Muxu wama mange xa ti muxu xun ma.» Kɔnɔ wo Marigi Alatala nan findixi wo xa mange ra! ¹³ Awa yakɔsi, Alatala bara mange nde ti wo xun na, alɔ wo nu wama a xɔn ma ki naxe. ¹⁴ Xa wo sa gaaxu Alatala ya ra, xa wo sa a batu, xa wo sa wo tuli mati a ra, xa wo mu sa a matandi, xa wo nun wo xa mange sa bira Alatala fɔxɔ ra, fe birin sɔɔneyama ne wo be. ¹⁵ Kɔnɔ xa wo mu wo tuli mati Alatala ra, xa wo sa a matandi, Alatala xa xɔne goroma ne wo ma, alɔ a goro wo benbae ma ki naxe. ¹⁶ Yakɔsi wo ti, wo xa a mato Alatala fe xungbe naxan nabama wo ya xɔri. ¹⁷ Mengi xaba temui nan to, kɔnɔ n Alatala maxandima ne, a xa tune nun galanyi rabira bɔxi ma, alako wo nɔma a kolonde wo bara fe paaxi raba Alatala ya i mange maxandife a ma.»

18 Samuweli naxa Alatala maxandi. Na loxoε yati, Alatala naxa galanyi nun tune rabira boxi ma. Nama naxa gaaxu Alatala nun Samuweli ya ra, 19 e fa a fala Samuweli be, «I xa i Marigi Alatala maxandi muxu be, i xa konyi die, alako muxu naxa faxa, barima muxu bara nde sa muxu xa yunubie fari, a falafe ra, «Mange nde ti muxu xun ma.»» 20 Samuweli naxa a fala jama be, «Hali wo mu hanme. Wo bara na fe kobi birin naba, kono wo naxa makuya Alatala ra, wo xa a xa yaamarie raba wo boje birin na. 21 Wo naxa wo makuya a ra, wo naxa bira fe fufafu foxo ra, naxee munafanyi yo mu na, naxee mu wo malima fefe ma, barima ala wule daaxie nan e ra. 22 Alatala mu a xa jama raboloma a yete xili xungbe xa fe ra, barima a bara nate tongo wo xa findi a xa jama ra. 23 N mu bama Alatala maxandife wo be, xa na mu a findima yunubi nan na n be Alatala ya i. N luma wo xaran na fe fanyi nun tinxinyi nan na. 24 N naxan tun falama wo be, wo xa gaaxu Alatala ya ra, wo a xa yaamarie raba wo boje birin na. Wo xa ratu a xa fe xungbee ma a naxee rabaxi wo ya i. 25 Kono xa wo fe kobi raba, wo bonoma ne, wo tan nun wo xa mange.»

13

Solu xa yunubi

1 Solu nu bara je tongo saxan soto a to findi mange ra. A xa mangeya bu ne je tongo naani nun firin. 2 Solu naxa xeme wulu saxan sugandi soorie ra Isirayila. Xeme wulu firin nu na a seeti ma Mikimasi nun Beteli geya fari, xeme

wulu keren nu na a xa di Yonatan seeti ma Gibeya, Bunyamin xonyi. A naxa jama donxooe ragbilen e xonyi. ³ Loxooe nde Yonatan naxa Filisitakae xa soorie bonbo, naxee nu na Geba. Filisitaka booree naxa na fe me. Solu naxa yaamari fi feru xa fe boxi birin kui, Isirayilakae xa a rame. ⁴ Isirayila birin naxa a me a Solu bara Filisitakae xa soorie bonbo, Isirayila naxa rapaaxu Filisitakae ma. Isirayila jama naxa malan Solu fe ma Giligali.

⁵ Filisitakae fan naxa e malan Isirayila gere xili ma. Soori ragise wulu tongo saxan nan nu na e yi ra, a nun soe ragie wulu senni. Na jama nu wuya alo meyenyi naxan na baa de ra. E naxa yonkin Mikimasi, Beti Aweni sogetede. ⁶ Isirayila mixie boje naxa rapaaxu e ma, barima Filisitakae nu bara e raxeten. E naxa siga e noxun fonmee nun yilie kui geme yire. ⁷ Ndee naxa Yuruden xure igiri, e siga Gadi nun Galadi boxi ma. Solu nu na Giligali. Nama naxan nu na a fe ma, nee birin nu bara gaaxu ki fanyi ra.

⁸ Solu naxa Samuweli mame xi solofere alo e nu lanxi a ma ki naxe, kono Samuweli mu fa, jama naxa yensen folo. ⁹ Na kui Solu naxa yaamari fi, «Wo fa serexe gan daaxi ra, a nun xanunteya serexe.» A naxa na serexe gan daaxi ba. ¹⁰ A to ge na ra, Samuweli naxa so. Solu naxa siga a xeebude. ¹¹ Samuweli naxa a maxarin, «I munse rabaxi?» Solu naxa a yaabi, «N to a to jama na yensenfe, i tan mu faxi a waxati, a nun man Filisitakae bara malan Mikimasi, ¹² n naxa a mapoxun, «Filisitakae goroma ne n foxo ra Giligali, beenun n xa Alatala maxandi.» Na

nan a ra, fεere to mu na n yi, n bara serexe gan daaxi ba.» ¹³ Samuweli naxa a fala Solu be, «I bara xaxilitareɲa raba i Marigi Alatala xa seriye matandife ra. Alatala nu wama i xa mangeya rasabatife Isirayila xun ma abadan, ¹⁴ kono yakosi i xa mangeya bara kana. Alatala bara mixi gbete fen naxan boɲe lanxi Ala boɲe ma. A bara na kanyi ti mange ra a xa jama xun ma, barima i tan mu Alatala xa yaamari rabatuxi.»

¹⁵ Na temui Samuweli naxa keli Giligali, a siga Gibeya, Bunyamin bonsɔe xa boxi. Solu naxa a xa soorie konti, a fa li xeme mixi keme senni nu na a yi ra. ¹⁶ Solu nun a xa di xeme Yonatan naxa e xa soorie ti a gere ki ma Geba Bunyamin xonyi. Filisitakae nu tixi Mikimasi. ¹⁷ Soori gali saxan naxa mini Filisitakae xa yonkinde. Keren naxa e xun ti Ofara kira ra, Suwali boxi mabiri. ¹⁸ Keren naxa e xun ti Beti Xoron kira ra. Keren naxa e xun ti naaninyi kira ra, naxan goroma Seboyima gulunba gbengberenyi fe ma.

¹⁹ Xabui yo mu nu toma Isirayila boxi birin ma, barima Filisitakae nu bara yi tonyi doxo, «Eburu mixie naxa santidegema nun tanbe yo yailan.» ²⁰ Isirayilakae birin nu sigama Filisitakae nan xon ma, e xa walisee ralugande alo kerie, boxi buxa see, nun beerae. ²¹ Boxi buxa se nun kerri ralugan sare findixi gbeti giramu solomasaxan nan na. Beera nun soxose ralugan sare findixi gbeti giramu naani nan na. ²² Na nan a niya gere loxoε santidegema nun tanbe mu nu na Isirayilaka yo yi ra, hali Solu nun a xa di Yonatan. ²³ Filisitakae xa soori gali nde naxa fa yonkin

Mikimasi yatagi.

14

Yonatan xa gere nde

¹ ΛΟΧΩΕ nde, Σολυ xa di Yonatan naxa a fala a xa konyi βε, naxan nu a xa geresosee maxaninma, «Won xa be igiri, won xεε Filisitakae yonkinde.» A mu sese fala a baba βε na xa fe ra. ² Σολυ nu na Gibeya naaninyi Migiron wuri nde bun ma naxan xili «girenadi.» Χεμε κεμε senni nu na a yi ra. ³ Alatala xa σερεxedube nde nu na a fe ma, naxan xili Ahiya, Axituba xa di χεμε, Ikabodi xa νεεγαari. Alatala xa σερεxedube, Eli xa di χεμε Finexasi nan xa di χεμε nu na Ikabodi ra. Mixi yo mu nu a kolon a Yonatan bara siga Filisitakae yire.

⁴ Yonatan naxa dangi fanye firin tagi. Keren nu xili νε Βοσει, boore fan nu xili νε Sene. ⁵ Keren nu na koola ma Mikimasi ya tagi, boore nu na yirefanyi ma Geba ya tagi.

⁶ Yonatan naxa a fala a xa konyi βε, naxan nu a xa geresose maxaninma, «Won xεε yi sunnataree yire. Temunde Alatala fe nde rabama won saabui ra, barima Alatala no ma marakisi rabade mixi xurudi saabui ra, xa na mu mixi wuyaxi saabui ra.» ⁷ A xa konyi naxa a yaabi, «I waxoife birin naba, hali i mu siike, won birin na xaxili keren.» ⁸ Yonatan naxa a fala a βε, «Won xεε han na mixie xa won to. ⁹ Xa e a fala «Wo ti menni, muxu fama ya», won tima menni νε, won mu tema e yire. ¹⁰ Κονο xa e a fala, «Wo fa be», won tema νε, barima Alatala bara e sa won βελεξε. Na nan findima won βε tonxuma ra.»

¹¹ E to mini Filisitakae ma, nee naxa a fala, «Isirayilakae nan yi ki. E na minife fɔnmɛ kui, e nu e nɔxunxi dennaxɛ.» ¹² Filisitaka naxee yonkinxi menni, e naxa a fala Yonatan nun a xa konyi bɛ, «Wo fa be, muxu xa fe nde fala wo bɛ.» Yonatan naxa a fala a xa konyi bɛ, naxan nu a xa geresosee xaninma, «I xa te n fɔxɔ ra, barima Alatala bara yi mixie sa Isirayilakae bɛlexɛ.» ¹³ Yonatan naxa te a wulumen na, a xa konyi na a xanbi ra. Yonatan nun a xa konyi naxa na Filisitakae faxa. ¹⁴ Na gere kui Yonatan nun a xa konyi naxa mixi mɔxɔɲɛn nun nde faxa na yire raxetɛnxi. ¹⁵ Filisitakae bɔɲɛ naxa mini yonkinde kui, gaaxui fa pama suxu na longori birin. Bɔxi yati naxa sɛrɛn. Alatala nu bara a ragaaxu a paaxi ra.

¹⁶ Sɔlu xa yire makantɛɛ, naxee nu na Gibeya, Bunyamin bɔnsɔɛ xa bɔxi ma, nee naxa Filisitakae to e yensenfe gi kui. ¹⁷ Sɔlu naxa a fala sɔɔrie bɛ, «Wo kɔnti ti, won xa a kolon naxan minixi won ya ma.» E to kɔnti ti e naxa a to a Yonatan nun a xa konyi mu na pama ya ma. ¹⁸ Alatala xa saate kankira to nu na Isirayilakae yonkinde kui, Sɔlu naxa a fala Ahiya bɛ, «Fa Alatala xa saate kankira ra.» ¹⁹ Sɔlu nu wɔyɛnma sɛrɛxɛdubɛ ra tɛmɔi naxɛ, gere sɔnxɔ xui fan nu gboma nan tui Filisitakae yonkinde. Na kui Sɔlu naxa a fala sɛrɛxɛdubɛ bɛ, «Hali i mu Ala maxandi kɔrɛ.» ²⁰ Sɔlu naxa a xa sɔɔrie xili, e fa siga gere yire. Menni e naxa a to Filisitakae nu na e boore sɔxɔfe santidɛgɛma ra paxasi daaxi. ²¹ Isirayilaka ndee, naxee nu na Filisitakae xa nɔɛ bun ma, nee naxa fa Sɔlu nun Yonatan mabiri.

²² Isirayilaka naxee nu bara e noxon Efirami geya longori ra, e birin naxa mini Filisitakae gerede e gi temui. ²³ Na loxoε, Alatala Isirayila rakisi ne. Gere naxa lantan ye han Beti Aweni.

²⁴ Isirayilakae nu na toore nde kui na loxoε, barima Solu nu bara a kali pama be, «Danke na mixi be, naxan a degema beenun n xa n gbe noxo n yaxuie ma.» Na kui, mixi yo mu donse don na loxoε. ²⁵ Nama xa jere kui, e naxa kumi li fotonyi nde kui, ²⁶ konko mixi yo mu a nemunnemun Solu xa marakali xa fe ra. ²⁷ Yonatan to na yire li, a fa kumi to, a naxa a xa yisuxuwuri rasin kumi kui, a a makon. A ya naxa iyalan keren na. A mu nu a baba xa marakali mexi. ²⁸ Mixi nde naxa a fala a be, «I baba bara pama rakali a falafe ra, «Danke na mixi be naxan a degema to.» Na nan a toxi pama na toore kui yi ki.» ²⁹ Yonatan naxa a yaabi, «N baba na pama toorofo ne na ki. Wo a mato n ya iyalanxi ki naxe, n to yi kumi konxi. ³⁰ Xa won ma soori gali won yaxuie xa donse nde don to nu, nde jan bara sa Filisitakae xa xunnakane fari nu.»

³¹ Na loxoε e naxa Filisitakae bonbo, kelifa Mikimasi ma, han Ayalon. Nama nu bara tagan ki fanyi ra. ³² E naxa din e yaxuie xa see ra. E naxa yexee, sie, nun ningee kon naxaba keren na, e fa e don a nun e wuli ra. ³³ Mixi ndee to a fala Solu be, a a xa soorie na yunubi sofo Alatala ra sube donfe a wuli ra, Solu naxa a fala pama xa fe ra, «Yanfante nan e ra. Wo fa geme xungbe ra be. ³⁴ Wo yensen pama tagi, wo a fala e be, mixi birin xa fa a xa ninge ra, a xa yexee, xa na mu a ra a xa si. E xa a faxa be. Na kui, e

noma a donde, e mu yunubi soto Alatala ra sube donfe a wuli ra.» Kɔɛ ra, mixie birin naxa siga menni e xa xuruse ra, e xa a kɔn naxaba naa. ³⁵ Solu serexɛbade singe ti nɛ Alatala bɛ menni.

³⁶ Na tɛmui Solu naxa a fala, «Won xa bira na Filisitakae fɔxɔ ra to kɔɛ ra yati. Won xa e tuxunsan han subaxɛ, won naxa mixi keren lu na.» Sɔɔrie naxa a yaabi, «Won xa a raba alo i wama a xɔn ma ki naxɛ.» Serexɛdubɛ naxa a fala, «Won xa Ala maxɔrin sinden.»

³⁷ Na kui Solu naxa Ala maxɔrin, «A lanma n xa bira Filisitakae fɔxɔ ra? I tan e sama nɛ Isirayila bɛlexɛ?» Kɔnɔ na lɔxɔɛ, Ala mu a yaabi. ³⁸ Solu naxa a xa sɔɔri gali xunyie xili, a a fala e bɛ, «Wo xa a mato yunubi naxan nabaxi to. ³⁹ N bara n kali Isirayila Rakisima Alatala ra, hali n ma di Yonatan nan a rabaxi, n na a faxama nɛ.» Nama birin ya ma, mixi yo mu a yaabi. ⁴⁰ A naxa a fala Isirayila naxa bɛ, «Wo ti menni, n tan nun n ma di Yonatan, muxu tima bebiri.» Nama naxa a yaabi, «I waxɔnyi raba.» ⁴¹ Na tɛmui Solu naxa Alatala maxandi, «Isirayila Marigi Ala, kiiti sa muxu tagi.» Alatala naxa a masen a kiiti fanxi naxa nan bɛ, a mu fanxi Solu nun Yonatan bɛ. ⁴² Solu man naxa Alatala maxandi kiiti xa sa a tan nun Yonatan tagi. Na kui kiiti mu fanxi Yonatan bɛ.

⁴³ Solu naxa a xa di Yonatan maxɔrin, «I munse rabaxi?» Yonatan naxa a yaabi, «N kumi nde nan kɔn, n naxan tongo n ma yisuxuwuri ra. N tan nan yi ki, i xa n faxesa.» ⁴⁴ Solu naxa a fala, «I nɔndi. Yonatan, i xa faxesa. Xa n mu i faxesa, Ala xa n naxankata a naxa ra.» ⁴⁵ Kɔnɔ

sööri gali naxa a fala Sölu be, «A lanma Yonatan xa faxa, naxan geeni soto Isirayila be senbe ra? Astofulahi. Muxu bara muxu kali Alatala ra, hali xunsexe keren a mu bama a xunyi ra, barima Yonatan walixi to Ala xa mali saabui nan na.» E Yonatan ratanga Sölu ma na ki ne. ⁴⁶ Sölu to ge Filisitakae keride waxati nde bun ma, a naxa gbilen a xonyi. Filisitaka naxee luxi, e fan naxa siga e xonyi.

⁴⁷ Sölu to findi Isirayila mangε ra, a naxa gere ti a yaxuie birin be: Mowabakae, Amonikae, Edonkae, Soba mangε, nun Filisitakae. ⁴⁸ A naxa Amalekikae bonbo senbe ra, a Isirayila ba mixie belexe naxee nu e xa boxi tuxunsanma.

⁴⁹ Sölu xa di xemeε nu xili ne: Yonatan, Yisiwi, nun Malakisuwa. A xa di ginε nu xili ne: Merabi, nun a xanbiratoe Mikali. ⁵⁰ Sölu xa ginε nu xili ne Axinowama, Aximaasi xa di. A xa söori gali mangε nu findi Abeneri nan na, Sölu soxo Neri xa di. ⁵¹ Sölu baba Kinsi nun Abeneri baba Neri nan lanxi Abiyeli xa die ma. ⁵² Sölu nu Filisitaka gerema a xa simaya birin kui. Sölu nu gbangbalanyi senbemaε birin naso ne a xa söorie ya ma.

15

Sölu xa tantanyi

¹ Samuweli naxa a fala Sölu be, «Alatala n tan nan xεε n xa i sugandi mangε ra a xa jama Isirayila xun ma. I tuli mati Alatala xa masenyi ra. ² Mangε Alatala xui nan ya: «N bara nate tongo Amalekikae xa fe ra, naxee tondi Isirayila xa dangi e xa kira xon kelifε ra Misira. ³ Yakosi,

signa, e raton. I naxa e sese lu naa. I xa e xa xeme, e xa ginne, e xa die, e xa diyore, e xa ningee, e xa yexee, e xa sie, e xa joxome, e xa sofalee birin faxa.»

⁴ Solu naxa a xa soori gali malan Telayimi. Xeme mixi wulu keme firin nan faxi kelife kola ma, xeme mixi wulu fu nan faxi kelife Yuda bonsoe ma. ⁵ Solu naxa gantanyi te fole kui Amalekikae xa taa fari ma. ⁶ A naxa a fala Keni bonsoe be, «Wo mini Amalekikae tagi, alako wo naxa sonto e ya ma, barima wo hinne ne Isirayilakae ra e minixi Misira boxi ra temui naxe.» Keni bonsoe naxa mini Amalekikae ya ma.

⁷ Solu naxa Amalekikae bonbo kelife Hawila ma han Suri sode de ra Misira ya ra. ⁸ A naxa Amaleki mange Agaga suxu, a mu a faxa, kono a naxa a xa pama tan birin sonto santidegema ra. ⁹ Solu nun a xa pama mu tin Agaga faxade. E naxa a lu a nii ra, a nun a xa xuruse fanyi borogexie, a xa yexee, a xa sie, nun a xa ningee. E mu tin nee sontode, kono naxee mu fanxi, e nee nan faxa.

¹⁰ Alatala naxa yi masenyi ti Samuweli be, ¹¹ «N nimisaxi Solu xa fe ra n naxan tixi mange ra, barima a bara a kobe so n na, a mu biraxi n woyen xui foxo ra.» Samuweli naxa sunnun ki fanyi, a Alatala makula na koe birin na. ¹² A naxa keli subaxe ma, a siga Solu yire. Mixi nde naxa a fala a be a Solu bara siga Karemele geya fari tonxuma nde tide. Na dangi xanbi, a keli menni, a goro Giligali. ¹³ Samuweli to Solu yire li, Solu naxa a fala a be, «Ala xa baraka sa i ma. N bara Alatala xa yaamari ratinme.» ¹⁴ Samuweli naxa a

maxorin, «N xuruse wa xui mundun mefe yi ki?»
¹⁵ Sölu naxa a yaabi, «Nama nan faxi yi xurusee ra e naxan tongoxi Amalekikae yi ra, alako e xa e ba serexe ra i Marigi Alatala be. Muxu bara na donxoe tan sonto.»

¹⁶ Samuweli naxa a fala Sölu be, «Awa yire. N xa Alatala xa masenyi fala i be a naxan fixi n ma yi köe ra.» Sölu naxa a fala, «Awa, na fala n be.» ¹⁷ Samuweli naxa a fala, «Alatala mu i tixi xe mange ra Isirayila bonsöe xun ma, hali i to nu a kolon mixi xurudi nan i ra? ¹⁸ Alatala i xee ne, a a fala i be, «Siga Amaleki yunubitöee sontode. I xa e birin jon feo». ¹⁹ Munfe ra i mu i tuli matixi Alatala xui ra? Munfe ra i baganxi na see ma, i fe paaxi raba Alatala ya i?»

²⁰ Sölu naxa Samuweli yaabi, «N bara Alatala xui rabatu a fanyi ra. N bara bira a xa kira foxo ra, a n tixi naxan xon ma. N faxi Amaleki mange Agaga nan tun na, n bara Amaleki pama donxoe birin sonto. ²¹ Köno pama bara a xa xuruse fanyie mayegeti, nee xa findi serexe fisamantee ra i Marigi Alatala be Giligali.» ²² Samuweli naxa a yaabi,

«Alatala jalexinma serexe gan daaxie nun hadiyae nan na ba,
 ka a jalexinma mixie nan na naxee a xui rabatuma?

N xa a fala i be,
 yaamari rabatufe fisa serexe bafe be,
 yete magoroe fisa, yexee kontonyi ture be.

²³ Ala xui matandife paaxu,
 alo sematöe xa wali paaxuxi ki naxe.
 Ala xa yaamari matandife paaxu,

alo kuye batufe jaaxuxi ki naxe.
I to bara Alatala xa yaamari rabejin,
a fan fama ne i rabejinde,
a mangeya ba i yi ra.»

²⁴ Solu naxa a fala Samuweli be, «N bara yunubi raba. N bara Alatala xa seriye kana, n bara i fan xui matandi. N nu gaaxuxi nama nan ya ra, n naxa n tuli mati e ra. ²⁵ Yakosi n bara i mayandi, dipe n ma yunubi ma. I naxa gbilen n foxo ra. Na kui n fan xa suyidi Alatala be.»

²⁶ Samuweli naxa a fala Solu be, «N mu birama i foxo ra, barima i bara i kobe raso Alatala xa masenyi ra, Alatala fan bara i rabejin, a bara Isirayila mangeya ba i yi ra.» ²⁷ Samuweli to a mafindi sigafe ra, Solu naxa a xa donma suxu, a fa boo a yi ra. ²⁸ Samuweli naxa a fala a be, «To Alatala fan bara Isirayila mangeya ba i yi ra na ki, a a fi i boore ma, naxan fan dangi i tan na. ²⁹ Alatala naxan findixi Isirayila senbe ra, a mu wule falama, a xaxili mu masarama. Ibunadama mu a ra.» ³⁰ Solu man naxa a fala, «N bara yunubi raba. Yandi, n bara i maxandi, i xa n binya Isirayila nun a kungie ya i. Bira n foxo ra, n xa suyidi i Marigi Alatala be.»

³¹ Na temui Samuweli naxa bira Solu foxo ra. Solu naxa suyidi Alatala be. ³² Na dangi xanbi Samuweli naxa a fala, «Wo fa Amaleki mange Agaga ra.» Agaga naxa fa bojesa kui, barima a mapoxunxi ne e mu xonoxi a ma sonon e xa a faxesa. ³³ Samuweli naxa a fala a be, «I to dingee xa die faxesa i xa santidegema ra, i nga fan xa di bama a yi ra.» Samuweli to na fala, a naxa a faxesa Alatala ya i Giligali.

³⁴ Samuweli naxa siga Rama. Sölu fan naxa siga a xönyi Gibiya. ³⁵ Samuweli mu Sölu to söñon. A naxa sunnun Sölu xa fe ra. Alatala fan naxa nimisa a Sölu findife mangε ra Isirayila.

16

Samuweli Dawuda tife mangε ra

¹ Alatala naxa a masen Samuweli bε, «I sunnunma Sölu xa fe ra han mun temui? N bara a rabεpin, n bara Isirayila mangεya ba a yi. I xa ferit ture sase rafe ture ra, i xa siga Beteleemu. N i xεefe Yisayi Beteleemuka nan xönyi, barima n bara mangε sugandi a xa di xεmεe ya ma.»

² Samuweli naxa a fala, «N sigama di? Sölu na a kolon, a n faxama nε.» Alatala naxa a fala, «I xa ninge xanin i xun ma, i a fala, «N fafe yi serεxe bade Alatala bε.» ³ I xa Yisayi xili na serεxe ma. Na temui n i rakolonma i lan i xa naxan naba. I fama nε mixi sugandide, n naxan masenma i bε.»

⁴ Samuweli naxa a raba alö Alatala a fala a bε ki naxε, a siga Beteleemu. Taa forie to a to, e naxa gaaxu. E naxa a maxörin, «I faxi fe fanyi nan na muxu bε?» ⁵ A naxa e yaabi, «Iyo, n faxi serεxe bade Alatala nan bε. Wo xa wo raseniyeñ, wo xa fa lan na serεxe ba ma.» A naxa a fala Yisayi nun a xa die fan bε, e fan xa e raseniyeñ, e xa lan serεxe ba ma.

⁶ Mixie to fa, Samuweli naxa Yisayi xa di Eliyabi to. A naxa a mañoxun, «Mixi nan na ki Alatala naxan sugandixi mangε ra.» ⁷ Kono Alatala naxa a fala Samuweli bε, «I naxa mixi fate bende xa mato. N mu na xεmε sugandixi. N

ya mu tima fe ra, adamadi ya tima naxan na. N tan mixi boƚe ma fe nan matoma.»

⁸ Yisayi naxa Abinadabo xili, a a masen Samuweli be. Kɔnɔ Samuweli naxa a fala, «Alatala mu yi fan sugandixi.» ⁹ Yisayi naxa Sanma masen Samuweli be. Kɔnɔ Samuweli naxa a fala, «Alatala mu yi fan sugandixi.» ¹⁰ Yisayi naxa a xa di soloferee birin masen Samuweli be keren keren, kɔnɔ Samuweli naxa a fala Yisayi be, «Alatala mu e sese sugandixi.»

¹¹ Na temui Samuweli naxa a maxɔrin, «Di gbete yo mu na i yi ra?» Yisayi naxa a yaabi, «Dimedi keren nan fa luxi, kɔnɔ na tan na xurusee demadonfe.» Samuweli naxa a yaabi, «I xa mixi nde xee a foxo ra, a xa fa. Won mu serexe donma fo a xa fa.» ¹² Yisayi naxa mixi nde xee a xilide. A to fa, Samuweli naxa a to a xeme tofanyi na nu a ra. A ya iyalan, a fate bende fan. Alatala naxa a fala Samuweli be. «A tan nan ya. I xa ture sa a xunyi a sugandife ra.» ¹³ Samuweli naxa feri ture sase tongo naxan nu rafexi ture ra, a ture sa Dawuda xunyi a taarae ya xori. Kelife na loxo, Ala Xaxili Seniyenxi naxa lu Dawuda foxo ra. Na dangi xanbi, Samuweli naxa gbilen Rama.

¹⁴ Kɔnɔ Alatala Xaxili naxa gbilen Solu foxo ra. Alatala naxa a niya pinne nde xa a tooro. ¹⁵ Solu xa waliksee naxa a fala a be, «Ala bara a niya pinne nde xa i tooro.» ¹⁶ Muxu marigi, i xa yaamari fi muxu ma, i xa konyi die, muxu xa sa mixi fen naxan fata kora raberede. Ninne na i tooro, na kanyi xa kora rabere i boƚe safe ra.»

17 Solu naxa a sago fi a falafe ra, «Wo sa na mixi fen n be, naxan fata a fanyi ra.»

18 A xa walike nde naxa a fala, «N bara Yisayi xa di xeme to Betelamu. A kora raberema a fanyi ra. Gbangbalanyi tofanyi na a ra, naxan fata gere sode. A woyen ki fan. Alatala xa barakatoe na a ra.» 19 Solu naxa mixie xee Yisayi xon ma, a falafe ra a xa a xa di Dawuda so a yi ra, naxan na xurusee demadonfe. 20 Yisayi naxa taami, weni, nun si baki sofale fari, a a so a xa di Dawuda yi ra katarabi Solu ma. 21 Dawuda naxa siga a yete dentegede Solu be. Dawuda naxa rafan a ma ki fanyi. Solu naxa a findi a xa geresose xaninma ra. 22 Solu naxa xera ti Yisayi ma a falafe ra a be, «Yandi, Dawuda xa lu n yi ra. A rafan n ma ki fanyi.» 23 Ala to a niya jinne xa bira Solu foxo ra, Dawuda nu fa kora rabere han Solu fisa, jinne fa gbilen a foxo ra.

17

Goliyati xa gere woyenyi

1 Filisitakae naxa e xa soorie malan gere xili ma Efesi Damimi, Soko nun Aseka tagi Yudaya boxi ma. 2 Solu nun Isirayila xa soorie fan naxa e malan, e sa yonkin Terebinti gulunba kui Filisitakae ya ra. 3 Filisitakae nu na geya yire seeti keren, Isirayilakae fan nu na boore seeti, gulunba na e tagi.

4 Filisitakae xa senbema nde naxa mini, naxan nu xili Goliyati, a kuya metiri saxan. 5 Soori xunyi makantase nu na a xun na, naxan yailanxi wure gbeeli ra. Kanke makantase wure gbeeli

daaxi nu na a ma, naxan binye lanxi kilo tongo senni ma. ⁶ Sanyi makantase wure gbeeli daaxi nu na a sanyie ma, tanbe wure gbeeli daaxi fan nu gbakuxi a fari. ⁷ A xa tanbe nu yailanxi wuri kuye ra naxan xungbo alo maboe xa wuri, dugi masoxo se. A xa tanbe noe nu yailanxi wure ra, a xa binye kilo solofere. A xa makantase xungbe nu na mixi nde yi ra naxan nu tixi a ya ra.

⁸ Goliyati naxa ti Isirayila xa soorie ya ra, a a fala e be a xui itexi ra, «Munfe ra wo tixi gere ki ma? Filisitaka nan n na, Solu xa konyie nan wo tan na. Wo mixi keren sugandi wo ya ma, a xa fa, muxu firin xa gere. ⁹ Xa a no n na, muxu findi wo xa konyie ra, muxu xa wali wo be. Kono xa n tan no a ra, wo fan findi muxu xa konyie ra, wo xa wali muxu be.» ¹⁰ Na Filisitaka naxa a fala, «To n bara yi gere mooli ti wo be. Wo mixi keren sugandi, muxu xa fa gere.» ¹¹ Solu nun Isirayila xa soorie to na masenyi me, e naxa gaaxu ki fanyi ra.

¹² Dawuda baba findixi Yisayi Eframika nan na, naxan nu na Beteleemu Yuda bonsoe xa boxi ma. Di xeme solomasaxan nan nu na a yi ra. Solu xa waxati, a nu bara fori. ¹³ Yisayi xa di saxan singee nu biraxi Solu foxo ra gere kui. E xilie nan ya: di singe Eliyabi, di firin nde Abinadabo, di saxan nde Sanma. ¹⁴ Dawuda nan nu na e birin xanbiratoe ra. Na nan a ra, Dawuda taara saxanyie to siga Solu yire gere xa fe ra, ¹⁵ Dawuda nu luma siga ra Solu yire, a man nu fa gbilen a baba Yisayi xonyi xurusee demadonfe ra Beteleemu. ¹⁶ Xi tongo naani bun ma, na Filisitaka nu minima ne Isirayilakae ya i geesege

nun nunmare.

¹⁷ Na temui Yisayi naxa a fala Dawuda be, «Yi donse magilixi nun yi taami fu xanin mafuren i taarae xon ma, e yonkinma dennaxe. ¹⁸ I xa yi xipe xuti fu fan xanin e xa yarerati xon ma. I taarae xun mato a ra, i xa fa n kunfa ba. ¹⁹ E na Solu nun Isirayila xa soori birin foxo ra Terebinti gulunba kui, Filisitakae gerefe ra.»

²⁰ Dawuda naxa kurun subaxe ma. A to xurusee taxu mixi nde ra, a naxa a xa kote tongo, a siga a baba xa yaamari ra. A to so Isirayila yonkinde, a a li ne soorie nu na minife gere xili ma e xui itexi ra. ²¹ Isirayilakae nun Filisitakae nu tixi gere ki ma e boore ya i. ²² Dawuda naxa a xa kote lu kote kante yi ra, a fa a gi a siga soorie yire. A fefe so, a naxa a taarae xeebu. ²³ E nu woyenfe temui naxe, Filisitakae xa senbema naxa mini. Gadika nan nu a ra, naxan nu xili Goliyati. A naxa a xa masenyi kerenyi ti Dawuda ya xori. ²⁴ Isirayilakae to na senbema to, e naxa e magbilen e xanbi xanbi ma gaaxui be. ²⁵ E nu a fala e boore be, «Wo bara a to mini ra? A faxi Isirayila nan tun maberede. Xa Isirayilaka nde sa no yi faxade, Solu naafuli gbegbe nan fima na kanyi ma, a a xa di gine fan fi a ma, a man duuti fe bama ne a xa denbaya xun ma Isirayila boxi ma.»

²⁶ Dawuda naxa mixi ndee maxorin a fe ma, «Naxan na yi Filisitaka faxa a fa yaagi ba Isirayila ma, munse rabama na kanyi be? Pe, nde na yi Filisitaka gaantare ra, naxan na Ala Kisi Kanyi xa soorie maberefe?» ²⁷ Nama naxa a yaabi, e fe fala a be naxan nabama mixi be naxan

na Filisitaka faxama. ²⁸ Dawuda taara Eliyabi to na woyenyi με, a naxa xono a xunya ma. A naxa a fala a βε, «Munse i rafaxi be? I xurusee luxi nde yi ra gbengberenyi ma? N i kolon a fanyi ra. Yetε igboe nan i ra, i tan fuyante. I faxi sunbude gere nan na?» ²⁹ Dawuda naxa a fala, «N munse rabaxi? N mu maxorinyi xa tun tixi?» ³⁰ Na kui a naxa a kobe so a taara ra, a man naxa mixi gbete maxorin na fe ma. E fan naxa na yaabi kerenyi fala a βε.

³¹ Na mixie to Dawuda xa masenyi fala Solu βε, Solu naxa a xili. ³² Dawuda naxa a fala Solu βε, «Mixi yo naxa gaaxu yi Filisitaka ya ra. N tan yati, i xa konyi, n a gerema νε.» ³³ Solu naxa a yaabi, «I mu noma yi Filisitaka gere. Dimedi nan i ra. A tan bara mo gere fe kui kabi a fonike temui.» ³⁴ Dawuda naxa a fala Solu βε, «N tan i xa konyi, n tan nan n baba xa xurusee demadonna ra. Wula sube alo yetε na fa n ma xuruse nde suxude, ³⁵ n a kerima νε, n a bonbo han n na xuruse ba a δε i. Xa a a ya rafindi n ma, n a suxuma a kon xabe nan ma, n a faxa. ³⁶ I xa konyi to fata yetε nun wulai sube bonbode na ki, n na mooli fan nabama νε yi Filisitaka sunnatara ra, barima a Ala Kisi Kanyi xa soorie maberema.» ³⁷ Dawuda man naxa a fala, «Alatala naxan n natanga yetε nun wulai sube ma, a fama n natangade yi Filisitaka fan ma.» Na kui, Solu naxa a yaabi, «Siga, Alatala xa lu i seeti ma.»

³⁸ Solu naxa a xa makanta see ragoro Dawuda ma, a xa soori xunyi makantase wure gbeeli daaxi, a nun a kanke makantase. ³⁹ Dawuda

naxa Solu xa santidegema ragoro a tee kui, naxan nu xirixi a tagi, kono a fefe jere folo a mu no, barima a mu darixi na mooli ra. Na kui a naxa a fala Solu be, «N mu noma sigade yi kanta see ra n ma, barima n mu darixi a ra.» Dawuda naxa na kanta see birin ba a ma. ⁴⁰ A naxa a xa yisuxuwuri tongo, a gema manoxunxi suuli fen fole kui, a e sa a xa gbɔnfɔe kui. A naxa siga na Filisitaka xili ma, a xa laati suxuxi a yi ra.

⁴¹ Filisitaka naxa a makore Dawuda ra, a xa kanke makantase xungbe xaninma tixi a ya ra.

⁴² A to Dawuda to, a fonike tofanyi na a ra, a naxa yo a ma. ⁴³ Filisitaka naxa a fala Dawuda be, «Pe, bare nan n na, i to fama n gere de wuri ra?» A naxa Dawuda danka a xa alae xili ra, ⁴⁴ a fa a fala a be, «Fa be, n i sube soma xonie yi ra naxee jere ma koore ma, a nun subee naxee na wula i.»

⁴⁵ Dawuda naxa a yaabi, «I tan fafe n gere de santidegema nun tanbe mooli firin nan na. N tan i gerema Isirayila xa soorie Marigi Alatala nan xili ra, i naxan maberema. ⁴⁶ To Alatala i sama ne n belexe. N i bonboma ne, n i xunyi bolon, n Filisitakae binbi fima ne xonie nun sube xaape ma. Na temui, duniya birin a kolonma ne a Ala na Isirayila foxo ra. ⁴⁷ Yi pama birin fama a kolonde a Alatala mu mixi rakisima santidegema nun tanbe saabui ra. Mixi kisima Alatala nan saabui ra, naxan wo sama muxu belexe.»

⁴⁸ Filisitaka to siga folo Dawuda ma, Dawuda naxa a gi keren na e nun Filisitaka xa naralan.

⁴⁹ A naxa a belexe ragoro a xa gbɔnfɔe kui, a gema keren tongo, a woli a xa laati ra. Gema naxa na Filisitaka gono a tigi ma, a a xun

konkota boɔ. A naxa bira a yatagi ma boxi.
⁵⁰ Dawuda senbe gbo Filisitaka be na ki ne, a a
 faxa laati nun geme keren peti ra santidegema
 xanbi. ⁵¹ Dawuda naxa a gi a siga na Filisitaka
 saxi dennaxe, a Filisitaka xa santidegema ba a
 tee i, a a faxa a ra, a a xunyi bolon a de i.

Filisitakae to a to e xa senbema bara faxa, e
 naxa e gi. ⁵² Isirayilakae nun Yudakae naxa e
 xui ramini, e fa Filisitakae keru gulunba folɛ, han
 Ekiron taa naade ra. Filisitaka binbie nu saxi
 kira xon kelife Saarayimi han Gati nun Ekiron.
⁵³ Isirayilakae to ge Filisitakae keride kira xon
 ma, e naxa gbilen nee yonkinde, e e xa see
 xanin. ⁵⁴ Dawuda naxa na Filisitaka xunyi xanin
 Darisalamu, a a xa geresose ragata a yete xa kiri
 banxi kui.

⁵⁵ Solu to Dawuda to sigafe ra na Filisitaka
 gereɗe, a naxa a xa soori mange Abeneri
 maxarin, «Nde xa di na yi segetala ra?» Abeneri
 naxa a yaabi, «Mange, n mu na kolon feo.»
⁵⁶ Mange naxa a yamari, «I xa a kolon naxan xa
 di na yi segetala ra.» ⁵⁷ Dawuda to gbilen kelife
 na Filisitaka faxade, Abeneri naxa a xanin Solu
 yire. Filisitaka xunyi nu suxuxi Dawuda belexe.
⁵⁸ Solu naxa a fala a be, «N ma di, nde na i baba
 ra?» Dawuda naxa a yaabi, «I xa konyi Yisayi
 Beteleemuka xa di nan n na.»

18

Yonatan nun Dawuda xa saate

¹ Dawuda nun Solu to ge de masarade, Yonatan
 naxa findi Dawuda xanuntenyi ra. Yonatan nu
 a xanuxi alɔ a yete yati. ² Na loxoɛ Solu naxa

kankan Dawuda ma, a mu tin a xa gbilen a baba xonyi. ³ Yonatan nun Dawuda naxa saata, barima Dawuda nu rafan a ma alo a yete yati. ⁴ Yonatan naxa a xa donma xungbe ba a ma, a a ragoro Dawuda ma, a nun a xa santidegema, a xa xali, nun a xa beleti. ⁵ Solu Dawuda rasanba dede gere sode, Dawuda nu geenima ne. Na nan a to Solu naxa a findi a xa soorie xunyi ra. Na fe naxa rafan jama ma, a nun Solu xa mixie yati.

⁶ Soorie nu gbilenma temui naxe kelife gere sode, Dawuda Goliyati faxa gere naxan kui, Isirayila ginnee naxa mini Solu ralande. E nu sigi sama maxase mooli ndee ra, e nu fare boronma, e nu e xui itema seewe kui. ⁷ Na sigie kui ginnee nu a falama,

«Solu bara mixi wulu wulu bonbo,
konon Dawuda tan mixi wulu wulu doxo fu nan
bonboxi.»

⁸ Solu naxa xonon ki fanyi ra na sigi xa fe ra. A naxa a fala, «E naxe Dawuda bara wulu fu bonbo, n tan bara wulu keren bonbo. A gbe mu luxi a xa n ma mangeya soto.» ⁹ Kelife na loxo ma, Solu bonne naxa rapaaxu a ma Dawuda xa fe ra.

¹⁰ Na kuye iba, Ala naxa a niya pinne xa bira Solu foxo ra, a masenyi ti alo namiponme. A xa tanbe nu suxuxi a yi ra. Dawuda nu na kora raberefe a be, alo a darixi a ra ki naxe temui birin. ¹¹ Solu naxa a xa tanbe ite, a fa a fala, «N Dawuda mabanbanma ne banxi kanke.» A naxa kata sanya firin, konon Dawuda naxa keli tanbe ya i. ¹² Solu mu nu suusaxi Dawuda ra sonon, barima Alatala nu na Dawuda foxo ra, a gbilen Solu tan foxo ra.

¹³ Sɔlu naxa Dawuda findi sɔori wulu keren mangɛ ra, alako a xa a makuya a ra. Dawuda nun a xa sɔorie nu luma siga ra gere sode, Dawuda nu fa gbilen ¹⁴ xunnakeli kui, barima Alatala nu na a fɔxɔ ra. ¹⁵ Sɔlu to a to fe birin sɔoneyaxi Dawuda bɛ, a naxa lu gaaxui kui a ya ra. ¹⁶ Kɔnɔ Dawuda nu rafan Isirayila nun Yuda bɔnsɔɛ ma, barima a nu tima e ya ra na gere birin kui.

¹⁷ Lɔxɔɛ nde Sɔlu naxa a fala Dawuda bɛ, «N ma di ginɛ singe nan ya, a xili Merabi. N bara a fi i ma. I xa sɔori wali tun naba n bɛ Alatala xa geree kui.» Sɔlu nu a falama a bɔnɛ kui, «Hali n mu a faxa n yetɛ ra, n xa a lu Filisitakae xa na raba n bɛ.» ¹⁸ Dawuda naxa Sɔlu yaabi, «Nde na n tan na? N baba xabile xurun Isirayila bɔnsɔɛ ya ma, n tan xa findi mangɛ bitanyi ra?» ¹⁹ Waxati to a li a nu lanma Sɔlu xa di ginɛ Merabi xa fi Dawuda ma, Sɔlu naxa a fi Mexolaka Adiriyeli ma.

²⁰ Sɔlu xa di ginɛ Mikali nu Dawuda xanuxi. E to na fala Sɔlu bɛ, na naxa rafan a ma. ²¹ Sɔlu nu a falama a yetɛ ma, «N xa a fi a ma, alako a xa findi gantanyi ra a bɛ, Filisitakae xa a faxa.» Na kui Sɔlu man naxa a fala Dawuda bɛ, «To i xa findi n bitanyi ra.»

²² Sɔlu naxa yaamari fi a xa mixie ma, «Wo a fala Dawuda bɛ gundo ra, ‹I bara rafan mangɛ nun a xa mixi birin ma. I xa tin findide mangɛ bitanyi ra.›» ²³ Sɔlu xa mixie to na fala Dawuda bɛ, a naxa e yaabi, «Wo tan bɛ, fe xuri nan a ra findife mangɛ bitanyi ra? Setare na n tan na, naxan tide mu gbo feo.» ²⁴ Sɔlu xa walikɛɛ naxa na dentɛgɛ sa Sɔlu bɛ. ²⁵ Sɔlu naxa e yamari,

«Wo a fala Dawuda be, «Mange mu wama sese xon kote ra fo i xa Filisitaka xeme keme soli xaba, i fa e ra be, alako a xa a gbe noxo a yaxuie ma.» Na kui Solu nu wama Filisitaka xa Dawuda faha. ²⁶ Solu xa waliksee to a xa masenyi ti Dawuda be, na fe naxa a kenen, a naxa a mapoxun na noma a niyade a xa findi mange bitanyi ra. Beenun loxoe donxoe xa a li, ²⁷ Dawuda nun a xa soorie naxa sa Filisitaka xeme keme firin faha. Dawuda naxa e soli xaba, a fa na xasabi kamalixi ra mange xon ma, alako a xa findi mange bitanyi ra. Na temui Solu naxa a xa di gine Mikali fi Dawuda ma, a xa findi a xa gine ra.

²⁸ Solu nu bara a kolon Alatala na Dawuda foxo ra. Solu xa di gine Mikali nu Dawuda xanuxi. ²⁹ Solu nu gaaxuxi Dawuda ya ra, a a findi a yaxui ra abadan. ³⁰ Filisita kuntigie nu gere tima Isirayila be, konon Dawuda nu e bonboma dangife Solu xa soorie birin na. Na kui a naxa xili xungbe soto.

19

Yonatan Dawuda malife

¹ Solu naxa a fala a xa di Yonatan nun a xa mixie be, a e xa Dawuda faha. Konon Dawuda nu rafan Yonatan ma ki fanyi. ² Na nan a ra, Yonatan naxa sa na fe yaba Dawuda be, «N baba wama i faxafe. I xa meeni i yete ma tina geesege. I xa i noxon. ³ Tina n nan n baba matima daaxa i i noxonma dennaxe. N i xa fe falama a be, n xa a nate kolon, alako n xa na fala i be.» ⁴ Yonatan naxa Dawuda xun mafala a baba Solu be, a falafe ra, «Mange, i naxa yunubi soto i xa konyi Dawuda xa fe ra, barima a mu fe paaxi yo

ra? I a niyaxi munfe ra n yaxui xa a gi?» Mikali naxa a yaabi, «A a fala ne n be, xa i mu a lu n xa siga, n i faxama ne.»

¹⁸ Dawuda a gi na ki ne, a siga Samuweli yire Rama. A naxa dentege sa a be Solu naxan nabaxi a ra. Na dangi xanbi, Dawuda nun Samuweli naxa siga, e sa lu Nayoti. ¹⁹ Mixi nde naxa Solu rakolon a Dawuda sa na Nayoti, Rama mabiri. ²⁰ Solu naxa mixie xee Dawuda suxude, kono e naxa namiponmee to kira ra Samuweli foxo ra. Xerae to mixie to masenyi tife Ala xili ra, Ala Xaxili naxa goro e fan ma, e fan naxa so na masenyi mooli tide. ²¹ E to na dentege Solu be, a naxa mixi gbete xee, kono nee fan naxa so masenyi tife Ala xili ra. A naxa mixie xee a saxan nde, kono nee fan naxa so masenyi tife Ala xili ra.

²² Na dangi xanbi Solu yete yati naxa siga Rama. A to kolonyi li Seku taa kui, a naxa mixie maxorin, «Dawuda nun Samuweli na minden?» E naxa a yaabi, a e sa na Nayoti, Rama mabiri.

²³ A naxa Nayoti kira suxu Rama mabiri, kono Ala Xaxili naxa goro a ma kira xon. A naxa masenyi ti Ala xili ra han Nayoti, Rama mabiri.

²⁴ A fan naxa donma rate a ma, a fa masenyi ti Ala xili ra Samuweli ya xori. A naxa a felen boxi ma donma mu a ma. A naxa lu na ki na yanyi nun na ke birin. Yi taali minixi na fe nan kui, «Solu fan bara findi namiponmee ra ba?»

20

Yonatan nun Dawuda xa saate

¹ Dawuda naxa keli namijonmɛɛ yire Rama taa kui, a siga Yonatan tode, a sa a maxorin, «N munse rabaxi n xa haake soto i baba ra? N munse niyaxi a ra, a wama n faxafe naxan ma?» ² Yonatan naxa a yaabi, «Ade, n baba mu i faxama. A mu sese rabama a mu a fala n be, a findi fe xuri ra, a findi fe xungbe ra. N baba mu fefe noxunma n ma. A mu fefe rabama a mu a fala n be.» ³ Dawuda naxa a fala a be, «I baba a kolon, a n nafan i ma. A naxe, «N mu yi falama Yonatan be, xa na mu a tooro ma ne.» Kono n bara n kali Ala ra, san tongo keren mu na n tan nun faxe tagi.»

⁴ Yonatan naxa a fala Dawuda be, «I nu wa naxan yo xon, n na nan nabama.» ⁵ Dawuda naxa a yaabi, «Kike Neene Sali serexe nan tina. A lanma ne n nun mange xa muxu dege yire keren. A lu n xa siga, n xa n noxun daaxa, han a xi saxan nde loxe nunmare. ⁶ Xa a n ma fe maxorin, a fala a be, «Dawuda n maxandi ne, a n xa dije a ma, a xa siga a xonyi Beteleemu, a xa lan a xabile ma naxan serexe bama naa je yo je.» ⁷ Xa a i yaabi, «Na fan,» awa, bojesa na n be, i xa konyi. Kono xa a xono na fe ma, i bara a kolon nate na a yi, a wama n tooro fe ma. ⁸ I xa n xun mafala na ki ne, barima won bara saate xiri Alatala ya i. Xa i haake nan n ma, i yete xa n faxesa, hali i mu n xanin i baba yire.»

⁹ Yonatan naxa a kali Dawuda be, «Xa n a kolon n baba wama i faxafe, n na falama ne i be.» ¹⁰ Dawuda naxa a fala Yonatan be, «Xa i baba fa i yaabi a xone ra, nde n nakolonma?» ¹¹ Yonatan naxa a yaabi, «Won xa siga burunyi.» E to menni

li, ¹² Yonatan naxa a fala Dawuda be, «N bara n kali Isirayila Marigi Alatala ra, tina xa na mu tina bora yi waxati, n nan n baba maxorinma n xa a kolon naxan na a boɲe ma i xa fe ra. Xa fe fanyi na a ra, n i rakolonma. ¹³ Kɔnɔ xa a sa li a wama i tɔɔɔfe ne, n mu fa na fala i be, Alatala xa n yete tɔɔɔ, a xa nde sa a xun ma. Na temui, n a luma ne i xa siga boɲesa kui, Alatala xa lu i fɔxɔ ra, alo a nu na n baba fɔxɔ ra ki naxe. ¹⁴ I xa hinne n na Alatala xa hinne ra n ma dunipeigiri birin kui. N faxa xanbi, ¹⁵ i naxa ba hinnefe n ma denbaya ra, hali Alatala i yaxui birin ba ne yi dunija bende fupi fari.» ¹⁶ Yonatan naxa saate tongo Dawuda bonsoe be, a fa a fala, «Alatala xa Dawuda gbe ɲoxɔ a yaxuie ma.» ¹⁷ Yonatan man naxa Dawuda rakali a xa xanunteya xa fe ra, barima Yonatan Dawuda xanu ne alo a a yete xanu ki naxe.

¹⁸ Yonatan naxa a fala a be, «Tina nan na Kike Neene Sali ra. E na a to i mu na, e fama ne i xa fe maxorinde. ¹⁹ A xi saxan nde, i xa siga i sa i noxun dennaxe Eseli geme xanbi ra, yi fe to folo. ²⁰ N xali saxan nan wolima i mabiri ra, alo n wama se nde nan bunfe. ²¹ Na temui, n didi xema ne xalie fende. Xa n a fala a be, «Xalie na i seeti ma,» na findima tonxuma nan na i be a i naxa gaaxu, barima heri nan tun na i be. Ala tantu. ²² Kɔnɔ, xa n sa a fala didi be, «Xalie na i ya ra pon,» na findima tonxuma nan na i be i xa i gi, barima Ala nan a niyaxi i xa siga. ²³ Alatala nan na won ma saate seede ra.» ²⁴ Dawuda naxa a noxun fotonyi kui.

Kike Neene Sali to a li, mange Solu naxa a magoro tebili ra, a xa a dege. ²⁵ A naxa doxo

banxi bili kanke, alo a darixi a ra ki naxe. Yonatan naxa doxo a ya ra, Abeneri naxa doxo a fe ma. Kono Dawuda tan mu nu na a doxode. ²⁶ Na loxo Solu mu sese fala Dawuda xa fe ra, barima a joxo a ma a mu faxi a xa seniyentareja xa fe nan ma. ²⁷ Na kuye iba, Kike Nene Sali xi firin nde, Solu to a to Dawuda mu fa, a naxa Yonatan maxorin, «N ma di, munfe ra Yisayi xa di mu faxi a degede xoro, a mu fa to?» ²⁸ Yonatan naxa Solu yaabi, «Dawuda n mayandi ne, n xa dije a ma, a xa siga Beteleemu. ²⁹ A naxa a fala n be, «Yandi, a lu, n xa siga lande n xabile xa serexe ma. N taara bara n xili. I xa tin n xa siga n ngaxakerenyie yire.» Na nan a ra, Dawuda mu na be to mange xa teebili ra.»

³⁰ Na temui Solu naxa xono a xa di Yonatan ma, a a fala a be, «Gine matandila xa di nan i ra. I joxo a ma a n mu a kolon a i na Yisayi xa di nan be? I xa yaagi nan na ki, a nun i nga! ³¹ I mu a kolon a fanni Yisayi xa di na dunija, xaxili sa yo mu na i be i xa mangeya xa fe ra? I xa mixi nde xee a suxude. A lanma a xa faha.» ³² Yonatan naxa a baba Solu yaabi, «Munfe ra a lanma a xa faha? A munse rabaxi?» ³³ Solu to a xa tanbe ite a xa di xili ma, Yonatan naxa a kolon a a baba nu wama Dawuda faxafe ne. ³⁴ A naxa keli a xonoxi ra, a mu sese don na Kike Nene Sali xi firin nde. A boje nu rapaaxuxi a ma Dawuda nun a yete kan ma yaagi xa fe ra.

³⁵ Na kuye iba, Yonatan naxa siga daaxa yire nde, a nun Dawuda nu lanxi naxan ma. A naxa dimedi nde fan xanin naa. ³⁶ A naxa a fala a be, a naxe, «N na xali woli, i gi, i sa fa a ra.» Dimedi naxa a gi folo, Yonatan fa xali woli a ya ra pon.

³⁷ Dimedi to xali yire li, Yonatan naxa a xui ite a falafe ra, «Xali makuya menni ra pon!» ³⁸ A man naxa sɔnxɔ a ra, a naxɛ, «I xulun, i naxa ti de!» Yonatan xa dimedi naxa xalie matongo, a fa a ra a marigi xɔn ma. ³⁹ A mu nu sese kolon na fe kui, kɔnɔ Dawuda nun Yonatan tan naxa e boore fahaamu. ⁴⁰ Yonatan naxa a xa xali nun a xa tanbɛɛ so dimedi yi ra, a a fala a bɛ, «Yi see xanin taa kui.» ⁴¹ Dimedi to siga, Dawuda naxa mini kɔɔla mabiri, a fa a yatagi rafelen bɔxi sanya saxan. E naxa filinfilin e boore ma, e fa wa, a gbengbenyi Dawuda. ⁴² Yonatan naxa a fala Dawuda bɛ, «Won bara saatɛ xiri. Alatala na seede ra won tan nun won bɔnsɔɛɛ tagi abadan. Yakɔsi, i xa siga bɔɓɛsa kui.»

21

Dawuda xa gi

¹ Na dangi xanbi, Dawuda naxa siga Nobo, Yonatan naxa gbilen taa kui. ² Dawuda to Nobo li, a naxa siga sɛrɛxɛdubɛ Aximeleki xɔnyi. A to Dawuda to, a naxa gaaxu, a fa a maxɔrin, «I keren nan a ra? Mixi yo mu na i fɔxɔ ra?» ³ Dawuda naxa Aximeleki yaabi, a naxɛ, «Mange nan n xɛɛxi, kɔnɔ a a fala n bɛ, a mixi yo naxa a kolon a n xɛɛxi fe naxan ma. N bara a fala n ma sɔɔrie bɛ, e xa n naralan yire nde. ⁴ Donse nde na na? Taami suuli so n yi ra, xa na mu donse gbɛtɛ.» ⁵ Sɛrɛxɛdubɛ naxa a yaabi, «Taami yo mu na n yi ra, fo taami seniyɛnxi naxan baxi sɛrɛxɛ ra. I xa sɔɔrie nɔma na donde xa a sa li e nun ginɛɛ mu saxi yire keren yi saxanyi.»

⁶ Dawuda naxa a fala a be, «Tonyi jan doxoxi muxu ma gine fe rabafe ma muxu sigama gere sode temui naxe. N ma soorie marasenyenyi rabama e ne sigama dede. Yi biyaasi tide to gbo biyaasi gbetee be, e birin seniyenxi ki fanyi ra.»
⁷ Na kui serexedube naxa serexe taami so a yi ra, barima taami gbete yo mu nu na. Na serexe taami nu masarama taami neene ra loxo birin Alatala ya i. ⁸ Na loxo Solu xa mixi nde nu na menni sali xa fe ra. Edonka nan nu a ra, naxan xili Dowege, naxan findixi Solu xa xuruse kantee xunyi ra.

⁹ Dawuda naxa a fala Aximeleki be, a naxe, «Tanbe yo mu na i yi ra, xa na mu santidegema? N to gbataxi mange xa xeraya xa fe ra, n mu faxi n ma santidegema nun n ma geresose ra.»
¹⁰ Serexedube naxa a yaabi, «Goliyati Filisitaka xa santidegema na be, i naxan faxa Ela gulunba kui. A mafilixi dugi nde kui, a saxi serexedubee xa donma xanbi ra. Xa i wama a xon, a tongo. Gbete mu na be.» Dawuda naxa a fala, «A so n yi ra, a maniyee yo mu na.»

¹¹ Na loxo Dawuda naxa keli, a a gi Solu ya ra. A naxa siga Gati mange Akisi xonyi. ¹² Akisi xa mixie naxa a fala a be, «Isirayila mange Dawuda xa mu yi ki, naxan xa fe falama, «Solu bara mixi wulu wulu faxa. Dawuda tan bara mixi wulu wulu doxo fu faxa?»»

¹³ Dawuda to na fe me, a naxa gaaxu ki fanyi Gati mange Akisi ya ra. ¹⁴ Na kui a naxa a niya nama xa a mapoxun daxui ra. A naxa daxupa raba e tagi, a se korin naade ma, a deye nu goro a de xabe ma. ¹⁵ Akisi naxa a fala a xa mixie be,

a naxe, «Wo mu a toxi a findixi daxui nan na yi ki. Wo faxi yi xeme ra n xon ma munfe ra? ¹⁶ N hayi na daxui ma n xonyi? Yi mixi mooli xa so n ma banxi kui?»

22

Solu Aximeleki naxankatafe

¹ Dawuda naxa sa a noxun Adulama fonme kui. A taarae nun a barenyie to na kolon, e naxa siga a foxo ra. ² Mixi naxee nu na toore nde kui alo doni kanyie, e naxa lu a fe ma, e a findi e xa mange ra. Mixi keme naani jondon nu na a foxo ra.

³ Dawuda naxa keli menni, a naxa siga Misipa Mowaba boxi ma. A naxa a fala Mowaba mange be, a naxe, «Yandi, a lu n baba nun n nga xa sabati be sinden, han n xa a kolon Alatala wama naxan xon n be.» ⁴ Dawuda naxa a xa mixie xanin na mange xonyi, e naxa lu menni Dawuda fe ma. ⁵ Annabi Gadi naxa a fala Dawuda be, a naxe, «I naxa lu yi mange xonyi. I xa gbilen Yudaya.» Dawuda naxa keli, a so Xereti fotonyi yire.

⁶ Solu to Dawuda nun a foxirabiree xa xibaaru me, a nu na Gibeya, tamare bili bun ma, geya fari. A xa tanbe nu suxuxi a yi ra, a xa mixie nu na a fe ma. ⁷ A naxa a fala e be, a naxe, «Wo wu tuli mati, wo tan Bunyamin bonsore. Yisayi xa di fama ne weni yiree nun xee fide wo ma? A wo findi soori wulu xunyie ra, xa na mu soori keme xunyie ra? ⁸ Wo birin bara n yanfa. Mixi yo mu n nakolonxi n ma di nun Yisayi xa di bara saate xiri. Wo mu kinikini n ma, wo mu a fala n be n ma di wama n ma konyi xunyi ikelife n xili

ma, alako na xa gantanyi sa n ya ra alo a fa na ki naxe yi ki to.»

⁹ Sɔlu xa xuruse kantee xunyi, Edonka Dowege, na naxa a fala Sɔlu be, «N tan Yisayi xa di to ne Nobo, Axituba xa di Aximeleki xonyi.

¹⁰ Aximeleki naxa Alatala maxandi a be, a donsee so a yi ra, a nun Goliyati Filisitaka xa santidegema.»

¹¹ Mange naxa xerae xee serexedube Aximeleki xilide, a nun a xa denbaya nun serexedube naxee birin nu na Nobo. E to fa mange yire, ¹² Sɔlu naxa a fala e be, a naxe, «Axituba xa di, i tuli mati n na.» A naxa a yaabi, «N marigi, n tuli matixi i ra.» ¹³ Sɔlu naxe, «Munfe ra i yanfe maxirixi n xun ma, wo tan nun Yisayi xa di? Munfe ra i taami nun santidegema soxi a yi ra, i man fa Alatala maxandi a be, alako a xa a ya rafindi n ma, a xa gantanyi te n be alo a fa na ki naxe yi ki to.»

¹⁴ Aximeleki naxa woyenyi tongo, a naxe, «Nde tinxin i bitanyi Dawuda be i xa mixie ya ma? Nde xa binye dangima a ra i xa banxi kui? ¹⁵ N bara Alatala maxandi a be sanya wuyaxi. Mange, i naxa yi kalamui sa i xa konyi nun a xa denbaya xun ma, barima n mu sese kolon yi fe kui.»

¹⁶ Mange naxa a fala, «Aximeleki, n i tan nun i xa denbaya faxama to.» ¹⁷ Mange naxa a fala a xa soorie be, naxee nu tixi a fe ma, a e xa Alatala xa serexedubee faxa, barima e mu a rakolon a Dawuda na gife a ma. Kono soorie tan mu tin na rabade.

¹⁸ Na kui mange naxa a fala Dowege be, «I tan xa yi serexedubee faxa.» Awa Dowege Edonka

naxa e faxa. Na loxo e a mixi tongo solomasaxan nun suuli nan faxa, serexedube donma ragoroxi naxee ma. ¹⁹ A naxa e xa taa mixie fan faxa santidegema ra, xemee yo, ginnee yo, dimnee yo, diyoree yo. Hali ningee ba, sofalee ba, yexeee ba, e naxa e birin faxa santidegema ra.

²⁰ Aximeleki xa di xemee Abiyatari, Axituba xa mamadi, na nan keren no a gide. A naxa siga alako a xa bira Dawuda foxo ra. ²¹ A naxa a fala Dawuda be a Solu bara Alatala xa serexedubee faxa. ²² Dawuda naxa a yaabi, «Na loxo e n nu bara a mapoxun a Dowege Edonka fama ne n ma fe falade Solu be. N tan nan a niyaxi i xa mixie xa faxa. ²³ Hali i mu gaaxu. Lu n seeti ma, barima naxan wama n faxafe, a wama i fan faxafe. I na kantari nan kui n fe ma.»

23

Dawuda gife

¹ E naxa fa a fala Dawuda be, a Filisitakae bara din Keyila taa ra, a e na e xa baloe munafe lonyie yire. ² Dawuda naxa Alatala maxorin, a naxee, «N noma ne Filisitakae ra?» Alatala naxa a yaabi, «Siga, i xa Keyila ratanga Filisitakae ma.» ³ Kono Dawuda xa mixie naxa a fala a be, «Hali be Yudaya boxi, won bara gaaxu. Won mu suusama sigade Keyila Filisitakae gerede.» ⁴ Dawuda man naxa Alatala maxorin na xa fe ra. Alatala naxa a yaabi, «Keli, i xa siga Keyila, barima n bara Filisitakae sa i sagoe.» ⁵ Na kui Dawuda nun a xa soorie naxa siga naa Filisitakae gerede. E naxa e bonbo, e fa e xa gooree tongo. Dawuda Keyilakae ratanga na ki ne.

⁶ Aximeleki xa di Abiyatari to siga Dawuda yire Keyila, a nu bara serexedube kanke raxunmase xanin naa.

⁷ E to a fala Solu be, a Dawuda bara so Keyila taa kui, Solu naxa a fala, «Ala bara a sa n belexe, barima Dawuda bara a yete balan Keyila taa kui naade xoxoxoe xanbi ra.» ⁸ Solu naxa a xa soorie xili, e xa goro naa Dawuda nun a xa soorie rabilinde.

⁹ Dawuda to Solu waxonfe jaaxi kolon, a naxa a fala Abiyatari serexedube be, a xa fa serexedube kanke raxunmase ra. ¹⁰ Dawuda naxa Alatala maxorin, «Isirayila Marigi Alatala, n tan i xa konyi di bara a kolon a Solu wama fafe Keyila, a xa fa yi taa kana n tan nan ma fe ra. ¹¹ Keyila mangee n soma ne a yi ra? Solu fama ne be alo n a mexi ki naxe? Isirayila Marigi Alatala, i xa na masen n be.» Alatala naxa a yaabi, «Solu fama ne.» ¹² Dawuda man naxa a maxorin, «Keyila mangee n soma ne Solu yi ra, n tan nun n ma soorie?» Alatala naxa a yaabi, «E wo sama ne a sagoe.» ¹³ Na kui Dawuda nun a xa mixie naxa keli Keyila, mixi keme senni jondon, e siga yire gbete. Mixie to a fala Solu be, a Dawuda bara a gi Keyila, Solu naxa na gere lu na.

¹⁴ Dawuda naxa lu Sifi gbengberenyi ma geyae yire. Solu nu a fenma, konjo Ala mu a sa a belexe i. ¹⁵ Dawuda naxa a to, Solu nu na a fenfe, a xa a faxa. Dawuda nu na Xoresa, Sifi gbengberenyi ma. ¹⁶ Loxoe nde Yonatan naxa siga Xoresa Dawuda ralimaniyade. ¹⁷ A naxa a fala a be, «Hali i mu gaaxu, n baba Solu mu i masotoma feo. I findima ne Isirayila mange ra,

n tan luma i sɛɛti ma. N baba Sɔlu na kolon.»
¹⁸ Na kui e naxa saate xiri Alatala ya i. Dawuda naxa lu Xoresa, Yonatan naxa gbilen a xɔnyi.

¹⁹ Sifikae naxa siga Sɔlu yire Gibeya, e sa a fala a bɛ, «Dawuda nɔxunxi gbengberenyi yirefanyi ma Xakila geyae mabiri. ²⁰ Mange, xa i wama a xɔn, i xa goro naa. Muxu a sama nɛ i sagoe.»
²¹ Sɔlu naxa e yaabi, «Alatala xa barake sa wo xa fe, barima wo bara kinikini n ma. ²² Wo siga sinden, wo man xa a mato ki fanyi ra. Wo xa a kolon a na dennaxe, wo man xa a kolon nde na a foxo ra. Mixi na a ra naxan kɔota ki fanyi. ²³ Wo na ge a nɔxunde kolonde, wo xa na fala n bɛ alako won birin xa siga. Xa a na Yudaya boxi ma, n a fenma nɛ yire birin han n a toma temui naxe.»

²⁴ Sifikae naxa gbilen e xɔnyi Sɔlu ya ra. Dawuda nun a xa mixie nu na Mayon gbengberenyi ma kɔola mabiri. ²⁵ Sɔlu nun a xa mixie naxa mini Dawuda fende. Dawuda to na kolon, a naxa siga fanye yire Mayon gbengberenyi ma. Sɔlu to na mɛ, a naxa bira Dawuda foxo ra menni. ²⁶ Sɔlu nu jɛrema geya sɛɛti ma, Dawuda fan nu jɛrema geya boore sɛɛti ma, gulunba nu na e tagi. Dawuda nu a gife a senbe ra, kɔno Sɔlu xa mixie nu na a raxetenfe.

²⁷ Na temui xɛɛra nde naxa fa Sɔlu yire, a a fala a bɛ, «I xa fa keren na. Filisitakae man bara din Isirayila boxi ra!» ²⁸ Na kui Sɔlu naxa gbilen Dawuda foxo ra na Filisitakae xa fe ra. Na nan a niya, e naxa menni xili sa Sela Hamalekoto. Na nan na ki «Fatan fanye.»

24

Dawuda tondife Sölu faxade ma

¹ Dawuda naxa siga En Gedi geya yire. ² Sölu to gbilen kelife Filisitakae gereede, mixie naxa a fala a be, a Dawuda na En Gedi gbengberenyi ma. ³ Sölu naxa soori wulu saxan tongo, naxee fata gere sode dangi Isirayilakae birin na, e naxa mini Dawuda nun a xa mixie fende, han e sa so fanyee longori ra. ⁴ Sölu naxa dangi gooree yire, naxee nu na kira de ra. A naxa so fonme kui a xa ye rafili. A mu a kolon Dawuda nun a xa mixie fan nu na na fonme kui. ⁵ Dawuda xa mixie naxa a fala a be, «Alatala bara yi loxo fi i ma. A xa masenyi bara kamali a falafe ra, «N tan nan i yaxui sama i belexe, alako i xa i sago raba a ra.» Na temui Dawuda naxa a maso doyindoyin Sölu xanbi ra, a fa a xa burumusi seeti xaba.

⁶ Dawuda to ge na rabade, a naxa nimisa Sölu xa burumusi seeti xabafe ma. ⁷ A naxa a fala a xa mixie be, «Alatala xa n natanga na fe mooli ma. N bara na raba n marigi ra, Alatala naxan sugandixi mange ra.» ⁸ Dawuda naxa tonyi doxo a xa soorie ma Sölu gerefe ra. Sölu naxa mini fonme kui, a siga.

⁹ Dawuda fan naxa mini fonme kui, a fa Sölu xili a xui itexi ra, «N ma mange, n marigi!» Sölu to a kobe rato, Dawuda naxa a xunyi felen boxi ma, a suyidi a be. ¹⁰ Dawuda naxa a fala Sölu be, a naxe, «Munfe ra i tuli matima mixie xa woyenyie ra, naxee a falama, a n tan mu wama i xa fe fanyi xon ma? ¹¹ To loxo Alatala bara i sa n sagoe fonme kui. N ma mixie bara a fala n be, a n xa i faxes, konon bara tondi. N bara a fala, «N mu

n marigi gerema, Alatala naxan sugandixi mange ra.› ¹² I bara a to se naxan na n belexe? N bara i xa burumusi seeti xaba. N nu noma i faxade, kono n mu a raba. Na kui i noma a kolonde fe jaaxi yo mu na n furi kui i xa fe ra. N mu wama i matandife, n mu wama haake xon, kono i tan na birafe n foxo ra, i xa n faxa.»

¹³ «Alatala xa won makiiti. Alatala xa n gbe joxo. N tan mu i faxama feo. ¹⁴ Forie a falama, «Jaaxuna kelima mixi jaaxie nan ma.» Na kui n xa a fala i be, n tan mu i faxama feo. ¹⁵ I tan Isirayila mange, i wama nde gerefe? I na birafe nde foxo ra? Mixi xurudi naxan tide mu dangi bare faxaxi ra, xa na mu a ra nimase xunxuri? ¹⁶ Alatala xa won firin makiiti. A xa nondi fi n ma, a xa n natanga i belexe.»

¹⁷ Dawuda to ge na masenyi tide, Solu naxa a fala a be, a naxe, «I tan nan yati xui a ra, n ma di Dawuda?» Solu naxa wa folo. ¹⁸ A fa a fala Dawuda be, a naxe, «I tinxin n tan be, barima i bara n ma fe kobi masara fe fanyi ra. ¹⁹ To tan i bara i xa marafanyi masen n be. Alatala nu bara n sa i sagoe, i fa tondi n faxade. ²⁰ Xa mixi a yaxui masoto, a bejinma bonesa kui? Alatala xa i sare fi i naxan nabaxi n be to loxo. ²¹ N a kolon i fama ne findide mange ra, Isirayila fama xande i xa mangeya bun ma. ²² I xa i kali Ala xili ra, a i mu n bonsae sontoma n faxa xanbi, i man mu n xili kanama n ma mixie tagi.»

²³ Dawuda to a kali Solu be, Solu naxa gbilen a xonyi, Dawuda nun a xa mixie naxa siga kantari yire.

25

Nabali nun Dawuda xa galanbui

¹ Samuweli to laaxira, Isirayila birin naxa malan a xa ꞓɔnfe ma, e xa a ragata a xɔnyi Rama. Na temui Dawuda naxa goro Paran gbengberenyi ma. ² Kuntigi nde nu na Mayon, naxan ma yexɛ wulu saxan nun si wulu keren nu na Karemele. A nu sigaxi a xa na yexɛɛɛ xabe mabide. ³ Na xɛmɛ nu xili nɛ Nabali, a xa gine xili Abigayili. Gine xaxilima nan nu a ra, naxan tofan ki fanyi. Kɔnɔ a xa mɔri xaxili nu xɔrɔxɔ, a nu luma fe ꞓaaxi raba ra. Kalebi bɔnsɔɛ nan a ra.

⁴ Dawuda naxa a mɛ gbengberenyi ma a Nabali na a xa yexɛɛɛ xabe mabife. ⁵ A naxa a xa mixi fu xɛɛ, a falafe ra, «Wo siga Nabali yire, wo xa a xɛɛbu n bɛ. Wo xa yi masenyi ti n xili ra, wo naxɛ, ⁶ «Ala xa fe birin sɔɔneya i bɛ, i tan nun i xa denbaya. ⁷ Muxu a mɛxi nɛ, a i xa walikɛɛ na i xa yexɛɛɛ xabe xabafe. Kabi i xa xuruse kantɛɛ faxi Karemele, muxu nu na e fɔxɔ ra bɔꞓɛsa kui. Sese mu baxi e yi ra na waxati bun ma. ⁸ I xa i xa mixie maxɔrin xa nɔndi na a ra. Na kui i xa hinne n ma mixie ra yi xulun lɔxɔɛ. I xa muxu ki i nɔma naxan na, barima muxu findixi i xa konyie nan na, naxee birama i xa di Dawuda fɔxɔ ra.»»

⁹ Dawuda xa xɛɛrae to so naa, e naxa a xa xɛɛraya iba Nabali bɛ a xili ra, e mu sese sa na fari. ¹⁰ Nabali naxa xɛɛrae yaabi, a naxɛ, «Nde na Dawuda ra, nde na Yisayi xa di ra? Konyi gbegbe na na to, naxee e gima e marigi ma. ¹¹ Wo waxi nɛ n xa n ma taami nun n ma sube tongo,

n naxee fenxi n ma walikɛɛ bɛ, n xa na so mixie yi ra n mu naxee kelide yati kolon?»

¹² Dawuda xa xɛɛrae naxa gbilen. E to so, e naxa na birin dɛntɛgɛ. ¹³ Dawuda naxa a fala a xa sɔɔrie bɛ, a naxɛ, «Wo xa wo xa santidɛgɛma xiri wo tagi.» E naxa na raba. Dawuda fan naxa a xa santidɛgɛma tongo, a a xiri a tagi. Mixi kɛmɛ naani jɔndɔn naxa bira a fɔxɔ ra, mixi kɛmɛ firin naxa lu kotee san na.

¹⁴ Nabali xa walikɛ nde naxa sa na fe yaba a xa ginɛ Abigayili bɛ, a naxɛ, «Dawuda bara xɛɛrae xɛɛ won marigi ma keli gbengberenyi ma, e xa a xɛɛbu, kɔnɔ a mu e rasɛnɛxi a fanyi ra feo.

¹⁵ Kabi muxu na burunyi, na mixie fe fanyi nan naba muxu bɛ. E mu muxu tɔɔrɔ, e mu sese ba muxu yi. ¹⁶ E bara muxu kanta kɛɛ nun yanyi muxu xa xuruse dɛmadonyi wali kui. ¹⁷ I xa a mato i nɔma naxan nabade, xa na mu a ra won marigi nun a xa denbaya fama fe jaaxi sɔtɔde. I xa mɔri xaxili xɔrɔxɔ, a mu mixi yo xa marasi mɛma.»

¹⁸ A xa ginɛ Abigayili naxa taami kɛmɛ firin tongo, a nun weni kundi firin, yɛxɛɛ ganxi suuli, kaabɛ ganxi busali firin, tamare mɔoli nde suxui kɛmɛ, nun xɔrɛ xaraxi xuti kɛmɛ firin. A naxa na kote baki sofale fari. ¹⁹ A naxa a fala a xa konyie bɛ, «Wo siga yare, n fafe.» A mu sese fala a xa mɔri Nabali bɛ. ²⁰ A naxa baki sofale fari, a goro geya ma. Dawuda nun a xa sɔɔrie fan nu na gorofe, e fa naralan na ginɛ ra. ²¹ Dawuda nu bara a fala a xa mixie bɛ, a naxɛ, «N bara Nabali xa xurusee makanta fufafu gbengberenyi ma. Sese mu baxi a xa naafuli ra, kɔnɔ a naxa n ma wali fanyi sare masara fe jaaxi ra. ²² Xa a sa

li n mu Nabali xa xεμε birin faxa beenun tina gεεσεγε, Ala xa n naxankata a naxi ra.»

²³ Abigayili to sa Dawuda to, a naxa goro mafuren sofale fari, a suyidi Dawuda βε. ²⁴ A to bira a sanyi bun ma, a naxa a fala a βε, «N marigi, i xa i haake to n βε. I xa i tuli mati n tan, i xa konyi gine xui ra. ²⁵ I naxa i tuli mati Nabali xui ra. Xaxilitare nan a ra, alo a xili «Nabali» a masenma ki naxe. A daxuna nan tun falama. N tan mu i xa xεεrae toxi. ²⁶ Ala to i ratanga nii bafe ma, a to i ratanga i gbepoxofe ma, Ala xa a niya i yaxuie xa lu alo Nabali. Ala βε, i tan βε, naxee wama fe naxi rabafe i tan na, nee birin xa lu alo Nabali.»

²⁷ «Yakosi, n tan i xa konyi gine faxi buya naxan na, na xa itaxun i foxirabiree ma. ²⁸ Yandi, i xa dipe muxu ma. Alatala xa i bonsoe sabati, barima Ala xa geresoe nan i ra. Ala xa i ratanga fe naxi birin ma. ²⁹ I Marigi Alatala xa i nii ratanga i yaxuie ma. Alatala xa i yaxuie makuya i ra pon. ³⁰ Alatala na ge hinnede i ra, a i findi Isirayila mange ra, alo a laayidixi i be ki naxe, ³¹ a mu lanma i bope xa toro fe nde ma i naxan nabaxi, alo mixi nii bafe fufafu i gbepoxo fe ra. Alatala na ge hinnede i ra, i ratu n ma.»

³² Dawuda naxa a fala Abigayili βε, a naxe, «Tantui na Isirayila Marigi Alatala βε, naxan i xεxi n yire to. ³³ Ala tantu i xaxili fanyi xa fe ra, Ala xa baraka sa i xa fe, i tan naxan n natangaxi gbaloe rabafe ma alako n xa kisi. ³⁴ N xa a fala i be Isirayila Marigi Alatala xili ra, naxan n natangaxi fe kobi rabafe ma, xa i mu i xulun fafe ra n yire nu, beemanun kuye xa iyalan, Nabali xa

xεμε birin bara faxa nu.» ³⁵ Abigayili Dawuda sanba see naxee ra, Dawuda naxa e rasuxu, a fa a fala a βε, «Gbilen i xonyi boṅesa kui. N bara γε i xui suxude.»

³⁶ Abigayili to Nabali yire li, a naxa a to a na xulunyi xungbe tife ɲεlexinyi kui, a siisixi feo. A mu sese fala a xa mōri βε han gεεsege. ³⁷ Na kuye iba, siisi to ba Nabali fate i, a xa gine naxa dentεge sa a βε, a fa gaaxu ki fanyi ra. ³⁸ Xi fu ɲondɔn dangi xanbi, Alatala naxa Nabali faxa.

³⁹ Dawuda to Nabali faxa fe με, a naxa a fala, «Tantui na Alatala βε, naxan n natanga Nabali xa xaxilitareṅa ma alako n naxa ɲaaxuna raba. Alatala bara Nabali xa ɲaaxuna sare ragbilen a ma.» Dawuda naxa xεεrae xεε, e xa sa a fala Abigayili βε, a xa findi a xa gine ra. ⁴⁰ E to siga Karemele na falade a βε, ⁴¹ a naxa a yatagi felen boxi ma, a fa a fala, «N marigi Dawuda, i xa konyi gine nan n na, naxan mu tondima i xa walikεe sanyie maxade.»

⁴² Abigayili naxa keli keren na, a te sofale fari, a bira Dawuda xa xεεrae fɔxɔ ra, a nun gine dimedi suuli. Na ki a naxa findi Dawuda xa gine ra. ⁴³ Dawuda nu bara Axinowama Yisireelika fan dɔxɔ. ⁴⁴ Sɔlu nu bara a xa di gine Mikali, Dawuda xa gine singe, fi Layisa xa di Paliti Galimuka ma.

26

Dawuda tondife Sɔlu faxade a frin nde

¹ Sifikae naxa siga Sɔlu yire, e sa a fala a βε, a Dawuda nɔxunxi Xakila geyae fari gbengberenyi ya ra. ² Sɔlu naxa Isirayila soori fanyi wulu saxan

xanin Sifi gbengberenyi ma Dawuda fende. ³ E naxa yonkin Xakila geyae yire, gbengberenyi ya ra kira de ra. Dawuda tan nu na gbengberenyi ma. A to a me a Solu na a fenfe gbengberenyi ma, ⁴ a naxa fe rabenyie xee. Na kui a naxa a kolon a Solu bara fa. ⁵ Na temui, Dawuda naxa siga Solu yonkinde. A naxa yire to Solu nun a xa soorie xunyi Abeneri, Neri xa di, nu xife dennaxe e xa soorie tagi.

⁶ Dawuda naxa Aximeleki Xitika nun Seruya xa di Abisayi, Yowaba xunya, maxorin, «Nde n matima Solu yire?» Abisayi naxa a yaabi, «N tan.» ⁷ Dawuda nun Abisayi naxa goro jama yire koε ra. Solu nu saxi jama tagi, a na xife, a xa tanbe soronxi a xun sade ra. Abeneri nun jama birin saxi a rabilinyi. ⁸ Abisayi naxa a fala Dawuda be, «Ala bara i yaxui sa i belexe to. A lu n tan xa a banban boxi ma n ma tanbe ra sanmaya keren. A mu findima firin na!» ⁹ Kono Dawuda naxa a fala Abisayi be, «I naxa a faxa! Nde noma Alatala xa mixi sugandixi faxade, na yunubi mu fa lu a xun ma? ¹⁰ N bara a fala i be Alatala xili ra, Alatala nan keren noma a faxade, a xa simaya kamalima temui naxe, xa na mu gere nde kui. ¹¹ Alatala xa n natanga n belexe safe ra Alatala xa mixi sugandixi ma! A xa tanbe nun a xa ye kundi tongo tun, won xee.» ¹² Na ki Dawuda naxa Solu xa tanbe nun a xa ye kundi xanin, mixi yo mu e to, mixi yo mu na fe kolon, mixi yo mu xunu. Alatala nu bara xi xoli tilinxi radangi e birin ma.

¹³ Dawuda naxa dangi boore seeti ma yire makuyaxi, a sa ti geya xun tagi. ¹⁴ Dawuda

naxa a xui ramini jama nun Neri xa di Abeneri ma, a naxe, «Abeneri, i mu n xui ratinma?» Abeneri naxa a maxorin, «Nde na i ra, naxan gbelegbelefe mange ra yi ki?» ¹⁵ Dawuda naxa a fala Abeneri be, «Xeme gbangbalanyi mu i ra, naxan maniyε mu na Isirayila? Pe, munfe ra i mu fa i xa mange kanta, i marigi? Mixi nde so ne wo tagi a xa mange faxes. ¹⁶ I naxan nabaxi na ki, na mu fan. N xa a fala i be Alatala xili ra, a lan ne i xa faxes, i to mu wo xa mange kantaxi, Alatala xa mixi sugandixi. A mato ba, mange xa tanbe nun a xa ye kundi na minden, naxee nu na a xun sade ra?»

¹⁷ Solu naxa Dawuda xui kolon, a naxa a maxorin, «N ma di Dawuda, i xui nan na ki?» Dawuda naxa a yaabi, «N marigi, n tan nan a ra. ¹⁸ Munfe ra i na birafe n tan i xa konyi foxo ra? N munse rabaxi, naxan mu rafan i ma? ¹⁹ Yakosi, n marigi, i tuli mati n na. Xa Alatala nan i boje ratexi n ma, i xa serexe nde ba alako a xa dije n ma. Kono xa mixie nan i boje ratexi n ma, Alatala xa e danka, barima e wama n kerife Alatala xa jama ya ma, n xa siga ala gbeteε batude. ²⁰ N mu wama faxafe yire naxan makuya Alatala ya tode ra. A luxi alo i tan Isirayila mange na dondoli di nde nan gerefe, alo i na xoni xunxuri di nde nan fenfe geya ma.»

²¹ Solu naxa a yaabi, «N bara haake soto i ra. Diε, n ma di Dawuda, n mu fe jaaxi yo rabama i ra sonon, barima to tan i bara hinne n na. N xaxilitareja naxan nabaxi i ra, a mu fan.» ²² Dawuda naxa a yaabi, «Mange xa tanbe nan yi ki, i xa konyi nde xa fa a tongo. ²³ Alatala mixi

birin sare fima a xa tinxinyi nun a xa kinikini nan ma. To Alatala nu bara i sa n belexe, kono n mu tin Alatala xa mixi sugandixi toorde. ²⁴ I nii tide to gboxi n be to, tina n fan nii tide gboma ne Alatala be na ki, a n natangama ne toore birin ma.» ²⁵ Solu naxa a fala Dawuda be, «N ma di Dawuda, Alatala xa i baraayi. Ala xa i xa fe birin sooneya.» Dawuda naxa siga a xa kira xon, Solu fan naxa gbilen a xonyi.

27

Dawuda sigafe Filisita boxi ma

¹ Dawuda naxa a fala a yete ma, a naxe, «Luxe nde Solu man katama ne n faxade. N xa n gi a ya ra Filisita boxi ma, alako a xa gbilen n foxo ra Isirayila boxi ma. Na nan noma n bade a belexe.»

² Dawuda nun a xa mixi keme sennie naxa keli, e naxa siga Mayi xa di Akisi yire, naxan findixi Gati mange ra. ³ Dawuda naxa sabati Akisi xonyi Gati boxi ma, a tan nun a xa mixi keme senni, birin nun a xa denbaya. Dawuda xa denbaya fan nu na, a xa gine firinyie, Axinowama Yisireelika nun Abigayili Karemeleka, Nabali xa gine fori. ⁴ Solu to a kolon a Dawuda bara a gi Gati, a naxa gbilen a foxo ra.

⁵ Dawuda naxa a fala Akisi be, «Xa a sa i kenen mange, i xa yire nde so n tan yi ra, i xa konyi di, n luma dennaxe. A mu lanma n tan i xa konyi xa lu i seeti ma mangataa kui.» ⁶ Na luxe Akisi naxa Sikilaga taa so a yi ra. Na nan a toxi Sikilaga naxa findi Yuda mange gbe ra han to. ⁷ Dawuda je keren kike naani nan naba Filisita boxi ma.

⁸ Dawuda nun a xa soorie nu sigama Gesurikae, Girisikae, Amalekikae gereede, barima nee nu sabatixi kelife Suru boxi ma han Misira boxi ma kabi temui xonkuye. ⁹ Dawuda nu darixi naakae sonto ra ginnee nun xemee, a fa e xa xuruse xungbee, e xa xuruse lanmae, e xa sofalee, e xa joxomee, nun e xa dugie, a na birin xanin Akisi yire.

¹⁰ Akisi nu a maxorinma, «Wo gere so minden to?» Dawuda nu a yaabima, «Yudaya, Yerameeli, nun Keni xa gbengberenyie.» ¹¹ Dawuda nu na mixie faxama na nan ma, alako e naxa no sigade Gati, e sa dentegge sa Dawuda xa fe rabaxi xa fe ra. A nu walima na ki ne Filisita boxi ma. ¹² Na kui Akisi nu laxi Dawuda ra, a nu a falama, «Dawuda bara a yete rapaaxu a xa nama Isirayila ma. A mu kelima n xun ma abadan.»

28

Solu sigafe karamoxoe yire

¹ Na waxati, Filisitakae nu bara e xa soorie malan sigafe ra Isirayilakae gereede. Akisi naxa a fala Dawuda be, «I tan nun i xa soorie, wo xa n mali yi gere kui.» ² Dawuda naxa Akisi yaabi, «I fama a kolonde n noma naxan nabade.» Akisi naxa a fala a be, «N i findima ne n ma kantama ra abadan.»

³ Samuweli nu bara faxes. Isirayilakae birin a xa jonfe raba ne, a ragata Rama, a bari taa kui. Na waxati Solu nu bara tonyi doxo karamoxoe xa wali ra, naxee nu woyenma faxamixie nun jinnee ra.

⁴ Filisitakae naxa e malan Sunemi, Solu naxa Isirayilakae malan Gilibowa. ⁵ Solu to Filisita nama to, a boɲe naxa mini a i, a gaaxu a ɲaaxi ra. ⁶ Solu naxa Alatala maxandi, kɔnɔ Alatala mu a yaabi xiye ra, a mu a yaabi serexedube nun namijɔnme xui ra.

⁷ Na kui Solu naxa a xa mixi ndee xili, a naxe, «Wo sa gine sematoe nde fen, naxan fata woyende mixi faxaxie ra, alako a xa n mali.» Solu xa mixie naxa a yaabi, «Gine nde na Endori, naxan woyenma faxamixie ra.» ⁸ Solu to na me, a naxa a dugi masara alako mixi naxa a kolon a tan na a ra. A tan nun mixi firin, e naxa siga na gine yire koɛ ra. Solu naxa a fala a be, «Se mato n be faxamixi nde saabui ra, n naxan xili falama i be.» ⁹ Gine naxa a yaabi, «I a kolon Solu tonyi naxan doxoɲi karamoxoɛ wali ra, naxee woyenma faxamixie nun pinnee ra. Munfe ra i na gantanyi tefe n be, i xa n faxa?» ¹⁰ Solu naxa a rakali a be, «Alatala xili ra, i naxa kontofili. A findi kote yo ra, n tan nan a tongoma.»

¹¹ Na gine naxa a maxorin, «I wama woyenfe faxamixi mundun na?» A naxa a yaabi, «Samuweli.» ¹² Gine to Samuweli to, a naxa gbelegbele, a fa a fala Solu be, «Munfe ra i bara n madaxu? I tan nan yati na Solu ra!» ¹³ Mange naxa a fala a be, «Hali i mu gaaxu! I munse toxi?» Gine naxa a fala Solu be, «A luxi alo maleke nde na kelife boxi ma.» ¹⁴ A naxa a maxorin, «A lahale na di?» Gine naxa a yaabi, «Xanfori nan a ra, burumusi ragoroxi a ma.» Solu naxa a kolon keren na a Samuweli nan a ra. A naxa a tigi sin boxi ma, a suyidi. ¹⁵ Samuweli

naxa a fala Sölu be, «Munfe ra i n tóoroxi, n xa mini i ma?» Sölu naxa a yaabi, «N na kontofili belebele nan kui. Filisitakae bara fa n gereede. N tan bara Alatala xili, kóno a bara mæe n na, a mu n yaabixi namijonmæe saabui ra, a mu n yaabixi xiye saabui ra. N fa i xilixi na nan ma, alako i xa a masen n be a lanma n xa naxan naba.»

¹⁶ Samuweli naxa a maxorin, «Xa Alatala bara mæe i ra, a bara findi i gerefa ra, i fa n tan maxorinma munfe ra? ¹⁷ Alatala bara fe raba, alo a a fala i be ki naxe n tan saabui ra. A bara mangeya ba i yi ra, a a so Dawuda yi ra. ¹⁸ I to tondi Alatala xui suxude Amaleki xa fe ra, a nu xónoxi naxan ma, Alatala tan na fe mooli nan niyama i ra to. ¹⁹ Alatala fama ne i tan nun Isirayila sade Filisitakae sagoe. Tina, i tan nun i xa die birin luma ne n fe ma be, Alatala Isirayila xa soorie sama ne Filisitakae sagoe.»

²⁰ Na temui Sölu naxa bira boxi gaaxui ra Samuweli xa masenyi xa fe ra. A senbe yo mu na, barima a mu nu sese donxi na loxoe nun na koe ra. ²¹ Na gine to Sölu xa gaaxui to, a naxa a fala a be, «To tan n bara i xui ratinme, hali na nu noma findide faxe ra n be. ²² Yakosi i xa i tuli mati n na. I xa tin n xa donse nde fi i ma, alako i xa no senbe sotode biyaasi xa fe ra.» ²³ Kóno Sölu mu tin, a naxe, «N mu n degema.» A xa mixie nun na gine naxa karaxan, alako a xa a dege. A raponyi a naxa tin na ra, a keli boxi ma, a doxo sade ma. ²⁴ Gine naxa keli keren na, a naxa a xa ninge lanma borogexi faxa. A naxa taami lebinutare rafala farin nun ture ra. ²⁵ A naxa a fi Sölu nun a xa mixie ma, e naxa e dege, e fa siga na koe yati ra.

29

Dawuda kelife Filisitakae ya ma

¹ Filisitakae naxa e xa soorie malan Afeki, Isirayilakae tan naxa e xa soorie malan dulonyi yire Yisireeli mabiri. ² Filisitakae xa soori mangɛe nu ɲerema e xa galie ya ra, ndee lanxi mixi kɛmɛ ma, ndee nu lanxi mixi wulu ma. Dawuda nun a xa soorie nu na e xanbi ra mangɛe Akisi sɛɛti ma. ³ Filisita soori mangɛe naxa Akisi maxɔrin, «Pe, yi Isirayilakae na munse rabafe be?» Akisi naxa e yaabi, a naxɛ, «Dawuda nan a ra, naxan nu findixi Isirayila mangɛe Sɔlu xa mixi ra, kɔnɔ a na n fɔxɔ ra kabi ɲɛ wuyaxi. Han yakɔsi n mu fe ɲaaxi yo toxi a ra, kabi a naxa so n xɔnyi.»

⁴ Filisita soori mangɛe naxa xɔnɔ Akisi ma na xa fe ra, e fa a fala a bɛ, «A lanma i xa Dawuda ragbilen yire, i dɛnnaxɛ soxi a yi ra. A mu lanma a xa bira won fɔxɔ ra, alako a naxa won yanfa gere kui. Na yanfanteya mɔɔli mu nɔma xɛ a niyade Sɔlu xa diɲɛ a ma? ⁵ Mixie nu sigi sama, e fare boron Dawuda matɔxɔfe ra. E nu a fala, «Sɔlu bara mixi wulu keren faxa, kɔnɔ Dawuda tan bara mixi wulu fu faxa.»

⁶ Akisi naxa Dawuda xili, a a fala a bɛ, «N bara n kali Alatala ra, i tinxin. N nu wama nɛ, won birin xa siga gere kui, won man fa, barima n mu fe ɲaaxi yo toxi i ra. Kɔnɔ i mu rafan n ma soori mangɛe ma. ⁷ I naxan nabama, i xa gbilen muxu fɔxɔ ra bɔɲɛsa kui, alako Filisita soori mangɛe bɔɲɛ naxa rapaaxu e ma.» ⁸ Dawuda naxa a maxɔrin, «N tan i xa konyi, n munse rabaxi,

naxan mu rafanxi i ma, naxan a niyama n xa gbilen n marigi yaxuie gerefe foxo ra?»

⁹ Akisi naxa Dawuda yaabi, a naxe, «N a kolon. I rafan n ma alo Alatala xa xera, kono Filisita soori mangee naxe, «Muxu mu tinma a xa bira muxu foxo ra gere kui!» ¹⁰ Na nan a ra, tina subaxe i tan nun i xa mangexa soorie, naxee faxi i foxo ra, wo xa gbilen.» ¹¹ Dawuda nun a xa soorie naxa keli subaxe ma, e gbilen Filisita boxi ma. Filisitakae tan naxa te Yisireeli.

30

Dawuda nun Amalekikae xa gere

¹ A xi saxan nde, Dawuda nun a xa soorie to so e xonyi Sikilaga, e naxa a to a Amalekikae nu bara so Negewi boxi ma, e Sikilaga gan. ² E naxa mixi birin suxu, ginxe yo, xemee yo, dimxe yo, e e xanin e jipe ra e xun ma. ³ Dawuda nun a xa soorie to e xonyi li, e naxa a to e xa taa nu ganxi, e xa ginxe nun e xa die nu xaninxi. ⁴ Na kui, Dawuda nun a xa mixie naxa wa han e tagan. ⁵ Amalekikae nu bara Dawuda xa ginxe firinyie fan xanin: Axinowama Yisireelika, nun Abigayili Karemeleka, Nabali xa kaape ginxe.

⁶ Dawuda naxa tooo ki fanyi, barima jama nu wama a magonofe. Birin bope nu rapaaxuxi e ma e xa die xa fe ra, kono Dawuda naxa limaniya a xaxili tife ra a Marigi Alatala ra. ⁷ A naxa a fala Aximeleki xa di Abiyatari be, a naxe, «Fa Alatala maxorin see ra.» Abiyatari naxa fa a ra Dawuda xon. ⁸ Dawuda naxa Alatala maxorin, a naxe, «Xa n siga yi mixie foxo ra, n noma e masotode?» Alatala naxa a yaabi, «I xa siga e foxo ra. I fama

ne e masotode, i man gbilenma ne e birin na.»
⁹ Dawuda nun a xa soorie mixi keme senni naxa siga, e fa Besori xure li. ¹⁰ Mixi keme firin naxa lu menni taganyi xa fe ra. Dawuda nun mixi keme naanie naxa siga yare.

¹¹ E to Misiraka nde li wula i, e naxa fa a ra Dawuda yire. E naxa ye nun donse nde so a yi ra, ¹² alo xore nun tamare moli nde xaraxi. A to ge a degede, a naxa a yete kolon. A nu bara fejen saxan nun ke saxan ti, a mu a dege, a mu ye min. ¹³ Dawuda naxa a maxarin, «Nde xa mixi na i ra? I keli minden?» A naxa a yaabi, «Misiraka nan n na, Amalekika nde xa konyi. A xi saxan nan yi ki, n marigi n naboloxi, barima n to mu yalanxi. ¹⁴ Muxu Kereti nun Kalebi xa mixie bonbo ne gbengberenyi ma, Yudaya. Muxu te so ne Sikilaga fan na.» ¹⁵ Dawuda naxa a maxarin, «I noma n xaninde yi mixie yire?» A naxa a yaabi, «Xa i kali Ala ra a i mu n faxama, a i mu n sama n marigi belexe, n i xaninma ne e yire.»

¹⁶ Na kui, a naxa e xanin Amalekikae yire. E naxa e li e nu na e degefe, e siisife see ra e naxee soto gere kui Filisita nun Yudaya boxi ma. ¹⁷ Dawuda naxa e gere, keli geesege han nunmare. Mixi yo mu no a gide, fo segetala mixi keme naani naxee siga joxomee fari. ¹⁸ Amalekikae se naxee suxu, Dawuda naxa a birin masoto, a nun a xa gine firinyie. ¹⁹ Dawuda naxa a xa mixi birin masoto, dimee ba, forie ba, a nun e xa see birin. ²⁰ Dawuda naxa e xa xuruse xungbee nun a lanmae tongo, mixie fa a fala, «See nan ya Dawuda naxee soto

gere kui!»

²¹ Dawuda naxa gbilen na mixi keme firinyie yire, naxee nu bara lu Besori xure taganyi xa fe ra. E naxa mini Dawuda nun a foxirabirɛe ma. Dawuda naxa a maso e ra, a e xεεbu. ²² Mixi kobi ndee naxee nu na Dawuda xa soori keme naani ya ma, nee naxa a fala, «Yi xeme naxee mu bira won foxo ra gere kui, a mu lanma e xa sese soxo, fo e xa die nun e xa ginɛe. E xa nee tongo, e xa siga.» ²³ Dawuda naxa a fala e be, «N ngaxakerenyie, wo naxa yi mooli raba see ra Alatala naxee fixi won ma, barima a bara won natanga, a won yaxuie sa won belexe. ²⁴ Nde wo xui ramema yi fe kui? A lanma won xa se birin itaxun won ma mixie birin na, naxee siga gere sode nun naxee lu kote san na.» ²⁵ Na loxoɛ Dawuda naxa na findi seriye ra Isirayila boxi birin ma. Han to a na na ki ne.

²⁶ E to so Sikilaga, Dawuda naxa e soxoɛ seeti rasanba a xanuntenyi Yuda forie ma a falafe ra, «Wo mabiri nan yi ki, muxu naxee soxoxi Alatala yaxuie yi ra!» ²⁷ A naxa na see rasanba yi mixie ma naxee na gere kui: Betelikae, Ramotika naxee nu na gbengberenyi ma, Yatirikae, ²⁸ Arowerikae, Sifimotikae, Esitemowakae, ²⁹ Rakalikae, Yerameeli mixie, Keni mixie, ³⁰ Horomakae, Bori Asankae, Atakika, ³¹ Hebironkae, nun mixi naxee nu na yire birin Dawuda nun a xa soorie siga dennaxe.

31

Solu xa faxe

¹ Na temui Filisitakae naxa Isirayila gere. Isirayilakae naxa e gi e ya ra, mixi gbegbe naxa faxa Gilibowa geya fari. ² Filisitakae naxa Solu nun a xa die raxeten, e fa Solu xa die Yonatan, Abinadabo, nun Malakisuwa faxa.

³ Gere naxa no Solu ra. Xali wolie to Solu soxo, a nu serenna a paaxi ra. ⁴ Solu naxa a fala a xa soori be, naxan nu a geresose maxaninma, a naxe, «I xa n faxa i xa santidegema ra, alako yi sunnatatee naxa n faxa xone paaxi ra.» Solu xa soori to mu tin na rabade gaaxui xa fe ra, Solu naxa a yete faxa a xa santidegema ra. ⁵ Solu xa geresose maxaninma to a to Solu bara faxa, na fan naxa a yete faxa a xa santidegema ra a fe ma. ⁶ Solu faxa na ki ne na loxo, a tan nun a xa di saxanyie, a xa soori naxan nu a xa geresose maxaninma, nun a xa soori birin.

⁷ Isirayilaka naxee nu na gulunba naakiri ma, nun Yuruden xure naakiri ma, nee naxa a to a Isirayila soorie na e gife. E man naxa a to a Solu nun a xa die bara faxa. Na kui e naxa keli e xa tae xun ma, e e gi. Filisitakae naxa sabati e xa tae kui. ⁸ Na kuye iba, Filisitakae to siga faxa mixie xa see tongode, e naxa Solu nun a xa di saxanyie fure to Gilibowa geya fari. ⁹ E naxa Solu xunyi bolon, e naxa a xa geresosee tongo. E naxa na xibaaru masen Filisita boxi birin ma, e xa kuye banxie nun e xa nama ya ma. ¹⁰ E naxa Solu xa geresose raso Asitarate kuye xa banxi kui, e naxa a fure gbaku Beti San tete ra.

¹¹ Yabesikae Galadi boxi ma, e to a kolon Filisitakae fe naxan nabaxi Solu ra, ¹² e xa soori gbangbalanyie naxa jere na ko e birin na, e fa

Solu nun a xa di furee tongo Beti San tete ra,
e gbilen Yabesi. Menni e naxa na furee gan,
¹³ e naxa e xorie ragata tamare bili nde bun ma
Yabesi. E naxa sunyi suxu xi solofere bun ma.

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Évangélique Réformée Néerlandaise et les
Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Évangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source
files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2